Studiegids

Academische Opleiding Leraar Basisonderwijs

2017-2018

Jaar 1, 2, 3 en 4

Versie 4 juli 2017

INHOUDSOPGAVE

1 ALGEMENE INFORMATIE 4

1.1 Inleiding 4

1.2 Profiel van de AOLB-leerkracht 4

1.3 Doelstellingen 5

2 HET ONDERWIJSPROGRAMMA 8

2.1 Inleiding 8

2.2 Overzicht van hele opleiding 8

2.3 Stage 12

2.4 Stage- & studieloopbaanbegeleiding (SSLB) 13

2.5 Specialisatie jonge kind/oudere kind (vervallen) 14

2.6 Actualiteitencolleges 14

2.7 Entree- en Kennisbasistoetsen 14

2.8 Mogelijkheden tot DCBO-diploma of DKBO-diploma 15

2.9 Minor 16

2.10 Internationalisering binnen de AOLB 16

2.11 Het volgen van een masteropleiding na de AOLB 16

2.12 Nascholingsprogramma bewegingsonderwijs groep 3 t/m 8 17

3 PRAKTISCHE ZAKEN 18

3.1 Toelating, inschrijving, uitschrijving & studiefinanciering 18

3.2 Inschrijven voor cursussen, tentamens, cijferadministratie & Progress 18

3.3 Bindend studieadvies (BSA), propedeuse & diploma 20

3.5 Studievoortgang, studieproblemen en de studieadviseur 21

3.6 Evaluatie van de kwaliteit van het onderwijs 21

3.7 Klachten, verzoeken (vrijstellingen) beroep en bezwaar 22

3.8 ODIOM 22

3.9 Overige studie-informatie via Nestor, roosters, locaties, bibliotheek 23

4 DOCENTEN EN ANDERE BETROKKENEN 24

4.1 Organisatie van de AOLB 24

4.2 Docenten 25

5 CURRICULUM JAAR 1 T/M 4 IN 2017-2018 28

BIJLAGE A Onderwijs-en Examenreglement & Studentenstatuut 32

BIJLAGE B Aanvullende afspraken Onderwijs-en Examenreglement t.b.v. Academische Opleiding Leraar Basisonderwijs 2017-2018 33

BIJLAGE C Landelijk Uitstroomprofiel Academische Pabo 36
BIJLAGE D Afspraken m.b.t. het volgen van vakken in het buitenland 38
BIJLAGE E Criteria voor de LIO-stage..... 39
BIJLAGE F Overgangsregeling bachelor 4 AOLB 2017-2018..... 41
BIJLAGE G Stagebegeleiding, stagebeoordeling en herkansing stage 42
BIJLAGE H Wijzigingen 43

1 ALGEMENE INFORMATIE

1.1 Inleiding

De Academische Opleiding Leraar Basisonderwijs (AOLB) is een vierjarige voltijds opleiding die leidt tot een diploma van de bachelor Pedagogische Wetenschappen (PW) van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) en een diploma Leraar primair onderwijs (bachelor of Education) van Stenden Hogeschool of de Hanzehogeschool. De Noordelijke Hogeschool Leeuwarden is ook partner. De vier opleidingen werken samen om het onderwijs in Noord Nederland een impuls te geven. Door theoretische, vakdidactische en praktische onderdelen te combineren leidt de AOLB studenten op tot leerkrachten die op alle fronten toegerust zijn voor het onderwijs van vandaag en van morgen!

1.2 Profiel van de AOLB-leerkracht

Vanzelfsprekend voldoet een afgestudeerde student aan alle doelstellingen die beoogd worden door de beide 'moederopleidingen':

a. De student is bevoegd leerkracht primair onderwijs voor de groepen 1 t/m 8.
b. De student heeft kennis, vaardigheid en inzicht op het niveau van de Pedagogische Wetenschappen.
c. De student is academisch gevormd.
d. De student is voorbereid op een verdere studieloopbaan, met het recht op toegang tot de Master-opleiding Pedagogische Wetenschappen en de Master-opleiding Onderwijskunde van de Rijksuniversiteit Groningen.

De doelstellingen b, c en d (afkomstig uit het Onderwijs-en examenreglement van de Bachelor Pedagogische Wetenschappen van de RUG) staan in de academische opleiding tot leraar basisonderwijs niet op zichzelf, maar staan ten dienste van het beroep leerkracht primair onderwijs.

Waarin onderscheidt een academische leerkracht zich dan van een leerkracht van een reguliere opleiding Leraar primair onderwijs? De academisch geschoolde leerkracht is in de eerste plaats groepsleerkracht, met uitgebreide, actuele en op empirisch onderzoek gebaseerde kennis van en inzicht in de ontwikkeling en het leren van kinderen van 0 tot 12 op de leerstofgebieden van het primair onderwijs - zowel cognitief als niet-cognitief -, de domeinspecifieke en algemene didactiek, in het bijzonder effectieve instructie (in de brede zin van het woord) en pedagogisch handelen. Hij/zij beheerst de bijbehorende vaardigheden en zet deze in om alle leerlingen optimaal te laten presteren en functioneren. De leerkracht heeft kennis van en inzicht in veel voorkomende leer- en gedragsproblemen en heeft daar een adequaat antwoord op.
De leerkracht beschikt over een kritische, positieve, onderzoekende houding. Hij/zij kan onder begeleiding wetenschappelijk verantwoord onderzoek uitvoeren (zowel fundamenteel als meer toegepast, praktijkgericht onderzoek), verslagen van onderzoek beoordelen en onderzoeksresultaten vertalen naar de praktijk, met als doel het eigen handelen en de kwaliteit van het onderwijs meer in het algemeen te verbeteren om zodoende de opbrengsten van het onderwijs te optimaliseren.
De leerkracht heeft inzicht in zijn/haar positie ten opzichte van ouders, collega's en hulpverleners en in de bijdragen die deze groepen hebben aan de ontwikkeling en het leren van kinderen. Hij/zij kan deze groepen mobiliseren om tot onderwijsverbetering te komen.

Samenvattend onderscheidt de academisch geschoolde leerkracht zich met name in het beschikken over op empirisch onderzoek gebaseerde kennis en inzicht, een adequate vertaling hiervan naar het didactisch en pedagogisch handelen in de praktijk, een opbrengstgerichte attitude en onderzoeksvaardigheden op WO-bachelor-niveau. De leerkracht heeft zowel een academische als een beroepgerichte oriëntatie. De AOLB sluit hiermee aan op het landelijke uitstroomprofiel Academische pabo's (zie bijlage).

1.3 Doelstellingen

De doelstellingen van de AOLB zijn gebaseerd op het profiel van de AOLB-leraar zoals hiervoor beschreven, de doelstellingen van de bachelor Pedagogische Wetenschappen en van de Pabo's, en aan de landelijke kaders van de kennisbasis. De doelstellingen van Pedagogische Wetenschappen houden in dat de student academisch gevormd wordt, kennis, vaardigheden en inzicht verwerft op het betreffende gebied en zodoende toelaatbaar is tot de master Onderwijskunde. De doelstellingen van de Pabo's betreffen het opleiden van leraren die beschikken over de SBL-competenties op professioneel niveau. Het eindniveau van beide opleidingen voldoet aan het niveau na de eerste cyclus zoals beschreven in de Dublin descriptoren, de oriëntatie verschilt: de WO-bachelor heeft een academische oriëntatie, de HBO-bachelor een beroepsgerichte oriëntatie.

Als richtsnoer in de opleiding worden de AOLB-competenties gehanteerd. Deze zijn samengesteld uit de zeven SBL-competenties van een leraar basisonderwijs (gebaseerd op de Wet Beroepen In het Onderwijs, BIO) en de tien academische vaardigheden die een afgestudeerde academicus moet beheersen (geformuleerd door de UU, met toestemming overgenomen). Aan het einde van de opleiding moet de student zich op voldoende niveau hebben ontwikkeld in deze competenties. Zij geven een samenhangend beeld van de eisen die aan een academisch gevormde leraar basisonderwijs worden gesteld. De doorgaande lijnen worden hiermee helder, zowel voor studenten als docenten, stage- en studieloopbaanbegeleiders, mentoren en ontwikkelaars. In de opleiding wordt per periode en cursus aangegeven aan welke competenties wordt gewerkt. In elk studiejaar komen alle competenties aan de orde, maar per studiejaar kan het accent op een competentie verschillen. Het niveau waarop de student moet functioneren wordt elk studiejaar hoger.

Samengevoegd leidt dit tot de volgende AOLB-doelstellingen:

1. **Interpersoonlijke en pedagogische competenties voor werken met kinderen**

   Deze competenties zijn gebaseerd op de SBL-competenties 1 en 2 en aangevuld tot academisch niveau.
   - Basiscommunicatie met kinderen en leidinggeven aan kinderen
   - Kennis van theoretische pedagogische kennis en de toepassing hiervan in de praktijk.
   - Inzicht in eigen communicatief en pedagogisch communicatief handelen ten aanzien van kinderen en in de effecten daarvan.
   - Kennis van en inzicht in de invloed van sociaal, cultureel, economisch en emotioneel kapitaal op de ontwikkeling en het leren van kinderen.

2. **Vakinhoudelijke en vakdidactische competenties en hun wetenschappelijke onderbouwing**

   Deze competenties zijn gebaseerd op SBL- competentie 3 en aangevuld tot academisch niveau.

- Eigen kennis, vaardigheden en houdingen ten aanzien van schoolvakken en vormingsgebieden
- Idem mbt de bijbehorende vakdidactiek en hun wetenschappelijke onderbouwing;
- Kennis van ontwikkelings- en verwervingsprocessen bij kinderen en verschillen tussen kinderen;
- Kennis en vaardigheden voor analyse en gebruik van lesmethoden, lesmaterialen en media en ict;
- Kennis en vaardigheden voor diagnose en remediëring.

3. Didactische en onderwijskundige competenties voor het ontwikkelen, evalueren en verbeteren van het onderwijs en het beoordelen van leerresultaten

Deze competenties zijn gebaseerd op SBL-competentie 3 en aangevuld tot academisch niveau.

- Open staan voor vernieuwing van onderwijs en op schoolniveau kunnen initiëren;
- Kennis van leerproblemen, signaleren en werken aan oplossing van leerproblemen;
- Aansluiten bij de beginsituatie;
- Inhouden en werkvormen kiezen bij leerdoelen;
- Toetsen en beoordelen;
- Evalueren van onderwijs en benutten van onderwijsevaluaties.

4. Organisatorische competentie

Deze competentie is gebaseerd op SBL-competentie 4 en aangevuld tot academisch niveau.

- Klassenmanagement
- Onderwijs plannen en organiseren
- Methoden en materialen in het eigen onderwijs functioneel inzetten.

5. Samenwerkingcompetenties

Deze competenties zijn gebaseerd op SBL-competentie 5 en 6 en aangevuld tot academisch niveau.

- Samenwerking met collega’s en betrokkenen buiten school, met aandacht voor taakinhoudelijke, communicatieve en sociale aspecten;
- Afstemming van werk;
- Bijdragen aan het goed functioneren van de schoolorganisatie
- Bijdragen aan een goed pedagogisch en vakinhoudelijk & didactisch klimaat op de school.
- Contacten onderhouden met de ouders / verzorgers,
- Afstemmen van eigen professionele handelen en dat van anderen buiten de school.

6. Competenties voor kennisontwikkeling en professionele groei en een brede onderwijskundige kennisbasis

Deze competenties zijn gebaseerd op SBL-competentie 7 en aangevuld tot academisch niveau.

- Reflecteren, ontwikkelen en professionaliseren, zelfsturing.
- Begrijpen, analyseren en waar nodig bijstellen van het werkconcept en de eigen professionele bekwaamheid op basis van ervaring, inzicht, actuele ontwikkelingen in praktijk en relevant onderzoek.

- Maatschappelijke en onderwijskundige ontwikkelingen kunnen vertalen naar de eigen schoolsituatie;
- Reflecteren op het proces binnen de school en de eigen rol daarin.

7. Academische competenties

Deze competenties zijn grotendeels gebaseerd op academische vaardigheden zoals beschreven door de ALPO, voor zover niet verwerkt in bovengenoemde competenties.

- Academische informatievaardigheden (informatie zoeken & selecteren, kritisch analyseren, synthetiseren)
- Onderzoeksvaardigheden
- Communicatieve en argumentatieve vaardigheden (schrijven, mondeling presenteren en discussiëren en argumenteren)

2 HET ONDERWIJSPROGRAMMA

2.1 Inleiding

Het programma bestaat uit drie 'lijnen': een theorie-lijn, een pedagogisch-didactische-lijn en een praktijk-lijn. Globaal worden in de theorie-lijn de RUG-vakken uit de bachelor Pedagogische Wetenschappen gegeven en in de pedagogisch/didactische-lijn de vakken die van oorsprong tot het Pabo-curriculum behoren. Sommige van deze vakken hebben, naast een beroepsgerichte oriëntatie, een meer academische, of wetenschappelijke, oriëntatie gekregen. Dat betekent dat het tempo hoger ligt, dat er meer - en soms wat andere - leerstof wordt behandeld in kortere tijd, dat er literatuur is toegevoegd en dat er aanvullende of andere eisen aan het werk worden gesteld in vergelijking met de eisen die bij hetzelfde vak op de reguliere Pabo worden gesteld. In de praktijk-lijn wordt stage gelopen en wordt er stage- en studieloopbaanbegeleiding gegeven. Ook in de praktijk-lijn worden voor een deel opdrachten gegeven die, naast een beroepsgerichte oriëntatie, academisch georiënteerd zijn en op die manier beoordeeld worden. Voor de RUG-vakken uit de theorie-lijn geldt dat de docenten daar door middel van het gebruik van relevante voorbeelden of het toevoegen van een praktijkopdracht, die vaak in de stageschool moet worden uitgevoerd, ook aandacht besteden aan de beroepsgerichte oriëntatie. Er is dus veel aandacht voor een goede wisselwerking tussen de drie lijnen, tussen de academische en de beroepsgerichte oriëntatie, tussen theorie en praktijk. Docenten van alle betrokken opleidingen overleggen met elkaar en werken samen om dit te bewerkstelligen.

In totaal moet een AOLB student in 4 jaar 240 studiepunten (of European Credit = EC) halen. Voor één EC moet de student 28 uur werken. Dat kunnen contacturen zijn, waarin de student een hoor- of een werkcollege krijgt, een stage, een excursie of zelfstudie-uren, waarin de student bijvoorbeeld literatuur moet bestuderen. Voor het bestuderen van literatuur wordt uitgegaan van 6 (enkelvoudige) pagina's per uur. Voor een vak van 5 EC moet een student dus rekenen op een studiebelasting van 5 x 28 uur. Heeft een student het vak gehaald dan wordt er 5 EC 'bijgeschreven'.

Elk jaar kunnen er 60 EC behaald worden. De RUG-vakken uit de theorie-lijn leveren 120 EC, de Pabo-vakken met een dubbele (academische en beroepsgerichte) oriëntatie 40 EC en de onderdelen uit de praktijklijn met een dubbele oriëntatie 20 EC. Al deze 120+40+20=180 EC heeft de student nodig voor het diploma van de bachelor Pedagogische Wetenschappen. Voor het Pabo-diploma heeft de student alle 240 EC nodig.

2.2 Overzicht van hele opleiding

Het AOLB-onderwijsprogramma wordt net als andere opleidingen opgedeeld in twee semesters. Binnen elk semester wordt gewerkt met een blokkensysteem van twee maal een periode van zeven collegeweken en twee tentamenweken. Elke vierde week van de volgende periode is een herkansingsweek.

In hoofdstuk 5 wordt per jaar een overzicht gegeven van de cursussen per jaar. De volledige beschrijvingen van de cursussen zijn te vinden op Ocasys (zie ook hoofdstuk 3). Hieronder volgt per jaar een globale verantwoording van de opbouw.

Jaar 1: Oriëntatie op leren en lesgeven

Oriëntatie op leren en lesgeven staat centraal: kennis verwerven van de leerstofopbouw en leerlijnen in de leermethode, lesvoorbereiding, lesorganisatie en instructie, evaluatie en feedback. Vakken als Ontwikkelings- en onderwijspsychologie, Inleiding Onderwijskunde en Pedagogiek bieden een brede theoretische basis voor de verdere opleiding. In semester 1 loop je stage in groep 5 of 6, in semester 2 in groep 7 of 8.

Periode 1.1a

De student maakt kennis met het doel en de werkwijze van de opleiding. In deze periode staan de academische benadering van ontwikkelings- en onderwijspsychologie en de benadering in de praktijk van kinderen op de basisschool (groepen 4 t/m 6) centraal. Algemene didactiek (met name gericht op de groepen waar stage gelopen wordt) en de vakdidactiek van taal en schrijven worden op eerstejaarsniveau aangeboden en geoefend, zodat de student in staat is om deze vaardigheid onder begeleiding van een mentor in de rest van het jaar te oefenen en zich verder eigen te maken. De praktische voorbereiding van lessen in het algemeen wordt geleerd bij Leren lesgeven & reflecteren 1. Studenten maken kennis met leiderschap voor een groep kinderen en reflecteren op hun didactische en pedagogische handelen. De student legt de eerste verbanden tussen theorie en praktijk en weet na afloop van deze periode globaal wat het betekent om met een theoretische bril naar de onderwijspraktijk te kijken en met een praktische bril naar de theorie – kenmerkend voor de AOLB.

Periode 1.1b

Met een stevige basis in het vervolg van ontwikkelings- en onderwijspsychologie, nieuwe schoolvakken (rekenen en levensbeschouwing) en bekendheid uit de vorige module met de stagegroep gaan studenten meer dan voorheen zelf lessen geven in uiteenlopende vakken. Naast rekenen en levensbeschouwing worden zoveel mogelijk lessen taal op de stageschool uitgevoerd. Ook andere voorkomende methodelessen (van vakken waarin de student nog geen les heeft gehad) voert de student uit. De colleges rekenen en levensbeschouwing zijn zowel gericht op onder- als bovenbouw, met studieopdrachten die geschikt zijn voor de middenbouw. De colleges zijn gericht op het ontwikkelen van voldoende zelfstandigheid en ideeën om tot de volgende collegeperiode in dit vak zelf te kunnen oefenen en verdiepen. In deze periode komen ook de pedagogische taken van de school aan de orde; welke rol heeft de school en de leerkracht in opvoeding van kinderen, welke verschillende ideeën bestaan daarover, waar komen die ideeën vandaan?

Periode 1.2a

De student verbreedt hier de blik verder met de bestudering van maatschappelijke taken van het onderwijs in het vak onderwijssociologie; speelt onderwijs een rol in emancipatie van groepen in de samenleving en welke rol dan? Heeft ieder kind gelijke kansen op een goede schoolloopbaan of is dat ongelijk verdeeld? Tevens wordt een begin gemaakt met de scholing op het gebied van onderzoeksmethoden en technieken waarbij de eerste ervaring wordt opgedaan met het uitvoeren en rapporteren van een kleinschalig onderzoek. In deze periode wordt er stage gelopen in de bovenbouw van het basisonderwijs, in groep 7 of 8, en wordt er in Leren lesgeven & reflecteren 2 aandacht besteed aan interactieve manieren van lesgeven, bijvoorbeeld door leerlingen meer te laten samenwerken.

Periode 1.2b

In de vierde periode staat in de theoretische lijn de Onderwijswetenschap centraal. Er wordt een overzicht gegeven van allerlei aandachtsgebieden en beroepsterreinen binnen de onderwijskunde zoals het ontwikkelen van goed lesmateriaal, inzetten van ICT, toetsen en beoordelen, het bestuur en de organisatie van het onderwijs. Rondom een van deze onderwijskundige onderwerpen voert de student een klein literatuuronderzoek uit waarover een referaat geschreven moet worden. Hierin wordt geoefend met het wetenschappelijk schrijven.

Naast cognitieve ontwikkeling wordt nu het belang van de creatieve ontwikkeling door middel van beeldende vorming benadrukt. In de bovenbouwstage geeft de student zoveel mogelijk lessen wereldoriëntatie en godsdienst/levensbeschouwing, daarnaast alle voorkomende lessen.

Jaar 2: Verbreding

De verbreding van basiskennis van de leerstofdomeinen, de domeinspecifieke en algemene didaktiek en de onderzoekscomponent staan centraal. Van de leerstofdomeinen, Ontwikkelings- en onderwijspsychologie en onderzoeksmethoden staat een vervolgvak op het programma. De verbreding zit deels in een uitbreiding van de leerlijnen voor de onderbouw van het basisonderwijs, deels in aanvullende onderdelen binnen het leerstofdomein. Er wordt een begin gemaakt met meer gedifferentieerd werken en orthopedagogische diagnostiek. In semester 1 loop je stage in groep 1 of 2 en in semester 2 in groep 3 of 4.

Periode 2.1a

Dit studiejaar start met het vervolg van Ontwikkelings- en onderwijspsychologie (ook in 2.1b). Daarnaast wordt de methodologielijn uit jaar 1 vervolgd met Methoden en technieken van onderzoek 1. Hierin komen aspecten aan bod die belangrijk zijn bij het opzetten en uitvoeren van empirisch onderzoek binnen de sociale wetenschappen, zoals het opzetten van een vragenlijst of het formuleren van interviewvragen. Voor wat betreft de Pedagogisch-didactische vakken wordt Rekenen 2 gegeven, waarin het jonge kind centraal staat. In aansluiting op de stage in de onderbouw staat daarin de ontwikkeling van het jonge kind centraal. In de vakken Spel en ontwikkeling in groep 1-2 en Bewegingsonderwijs jonge kinderen is er specifieke aandacht voor de didactiek en pedagogiek ten behoeve van het jonge kind in de onderbouw. Deze vakken bouwen voort op Leren lesgeven en reflecteren 1 en 2, waarin respectievelijk het lesgeven in de midden- en bovenbouw centraal stond.

Periode 2.1b

In dit 2^{e} jaar is er veel aandacht voor onderzoeksvaardigheden, met in deze periode Statistische modellen 1. In deze periode komt het vervolg op Taal aan bod. Het betreft dan met name beginnende geletterdheid en technische lezen en spellen in groep 3. De vakken Spel en ontwikkeling in groep 1-2 en Bewegingsonderwijs jonge kinderen lopen in deze periode nog door om de studenten veel gelegenheid te geven in de praktijk te oefenen.

Periode 2.2a

In deze periode wordt bij het vak 'Orthopedagogische diagnostiek en interventie in het onderwijs' een begin gemaakt met de zorg voor individuele leerlingen in het onderwijs. Er wordt aandacht besteed aan passend onderwijs, inclusief onderwijs en de betekenis daarvan op de rol van de school en de leerkracht en er aandacht voor de cyclus van signalering, diagnostisering en hulpverlening. De methodologielijn wordt voortgezet met Gespreks- en interviewpracticum, waarin naast aandacht

voor het 'onderzoeksmatig' interviewen van respondenten ook aandacht is voor gespreksvaardigheden in gesprekken met kinderen en ouders. Deze cursus loopt over twee perioden. In de Pedagogisch-didactische lijn staat Wereldoriëntatie 2 gepland, het vervolg op Wereldoriëntatie 1, waarin mens en maatschappij centraal staan.

Periode 2.2b

In deze periode wordt Testtheorie gegeven waarin aandacht besteed wordt aan het ontwikkelen van goede toetsen en testen en in het onderwijs gebruikte (Cito-LOVS) toetsen en het leerlingvolgsysteem. In de pedagogisch-didactische lijn volgt het vervolg van Kunstzinnige oriëntatie, gericht op Drama en Muziek, en Godsdienst/Geestelijke stromingen.

Jaar 3: Verdieping met een accent op zorg

Verdieping met een accent op zorg. In jaar 1 en 2 stond de basis van het beroep van leerkracht centraal. Er is in jaar 3 meer aandacht voor verschillen tussen kinderen. Vanuit de Orthopedagogiek verdiep je je in leer- en onderwijsproblemen, gedragsproblemen en diagnostiek en hulpverlening. In beide semesters loop je stage in een groep naar keuze.

3.1a en 3.1b: Aandacht voor zorg en differentiatie

In periodes 3.1a en 3.1b worden 2 grote modules aangeboden. De module in periode 1a is gericht op leerlingen die in cognitief opzicht extra zorg nodig hebben (omdat ze minder goed of juist beter presteren), in periode 1b staan leerlingen centraal die gedragsmatig extra zorg nodig hebben. In beide modules – Zorg voor leren en Gedrag in de klas – is zowel aandacht voor de theoretische aspecten van leer- en gedragsproblematiek als voor de praktisch aspecten; hoe ga je er als leerkracht in de groep mee om, hoe stel je een goede diagnose, hoe kun je voorkomen dat problemen groter worden, hoe remedieer je op een goede manier, wat kun je wel en niet zelf, waar is specialistische hulp nodig en hoe werk je daar als leerkracht mee samen? Ook differentiëren in de groep neemt een belangrijke plaats in in deze modules. In deze periodes zijn er geen andere vakken, wel brengen de studenten meer tijd door op de stageschool, waar zij behalve les geven op opdrachten moeten uitvoeren in het kader van de twee modules.

In deze periode kunnen studenten ook naar het buitenland, mits ze daar inhoudelijk vergelijkbare vakken volgen. Beide examencommissies (RUG en Pabo) moeten het vervangende programma goedkeuren (zie 2.9 en 2.10).

3.2a en 3.2b: Aandacht voor verschillen jonge en oudere kind

De student werkt zelfstandig aan een Capita Selecta (literatuuronderzoek) waarin ruimte is om je te verdiepen in het jonge of het oudere kind. In deze periode wordt Wereldoriëntatie 3 (wetenschap en technologie op de basisschool), Kunstzinnige oriëntatie en Godsdienst/geestelijke stromingen gegeven, waarbij ook aandacht is voor verschillen tussen jonge en oudere kinderen. Daarnaast staan vervolgvakken voor Ontwikkelings- en onderwijspsychologie en Methoden en technieken van onderzoek op het programma. Indien gewenst kunnen studenten zich verdiepen in het jonge/oudere kind door bij de cursus Capita Selecta te kiezen voor het jonge/oudere kind en door de stage in semester 2 van jaar 3 en de lio-stage in jaar 4 te lopen bij de betreffende leeftijdsgroep, maar dit is niet verplicht (zie paragraaf 2.5).

Jaar 4: Zelfstandig functioneren in de klas en op school
Het zelfstandig functioneren in de klas en op school staat centraal in dit laatste jaar. De opleiding wordt afgesloten met een LIO-stage (semester 1) en een bachelorwerkstuk (semester 2). Je loopt LIO-stage in een groep naar keuze en volgt vakken over de schoolorganisatie en effectiviteit van onderwijs. Met het bachelorwerkstuk over een onderwijskundig onderwerp wordt de opleiding afgerond.

4.1a en 4.1b: LIO-stage
Het hele semester volg je je LIO-stage in een stagegroep naar keuze.

4.2a en 4.2b: De school als organisatie & Bachelorwerkstuk
Je volgt een aantal vakken rondom de school als organisatie, effectiviteit van onderwijs en onderwijs ontwerpen. Ook volg je het vak Statistische modellen 2 wat het vervolg is op het 2^{e} jaars vak Statistische modellen 1. Gedurende het hele semester werk je aan je bachelorwerkstuk. Hiermee sluit je de beide opleidingen af.

2.3 Stage

In elke periode (behalve het 2^{e} semester van jaar 4) loopt de student stage. Inhoudelijk zijn de vakken die de studenten op de opleiding volgen afgestemd op de groep waar stage wordt gelopen. In principe is voor de stage in jaar 1 t/m 3 een vaste dag in de week gereserveerd. Om studenten ook kennis te laten maken met hoe het is om meerdere dagen achter elkaar te ‘werken’ is in alle periodes daarnaast voorzien in een stage van drie of vijf opeenvolgende dagen.

De student wordt tijdens de stage begeleid door de mentor: de leerkracht van de groep waarin de student stage loopt. Vanuit de AOLB wordt de student begeleid door de Stage- en studieloopbaanbegeleider (SSLB-er) tijdens de SSLB-bijeenkomsten en in individuele gesprekken. Ook de beoordeling van de stage wordt gedaan door een SSLB-er. Om de EC voor de stage te krijgen moet zowel de stage als het portfolio met de SSLB-opdrachten als voldoende beoordeeld zijn. Een uitgebreide beschrijving van de procedures rondom stagebegeleiding, stagebeoordeling en herkansing van de stage is opgenomen in Bijlage G. Meer informatie over SSLB is opgenomen in de volgende paragraaf.

Stageplaatsing wordt verzorgd door AOLB stagecoördinator Guido Holvast in samenwerking met de stagebureaus van de Pabo’s. Elke student krijgt een plaats toegewezen voor de stages in jaar 1 t/m 3. Elk jaar krijgt de student daarvoor omstreeks mei een stageformulier opgestuurd waarin voorkeuren kunnen worden ingevuld bijvoorbeeld voor plaatsing in een bepaald gebied, op een bepaald type school (bijvoorbeeld Dalton of Jenaplan). Het is – onder voorwaarden – ook mogelijk om stage te lopen in het Speciaal Basisonderwijs, het (Voortgezet) Speciaal Onderwijs of het Praktijkonderwijs.

Bij de plaatsing wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met reisafstanden en voorkeur voor een bepaald type school. Voor de LIO-stage solliciteert de student zelf, vanuit een aanbod van de hogeschool. Mocht de student een plek buiten het netwerk willen, dan moet dit in overleg met het stagebureau.
Contactgegevens:
Stagebureau Hanzeschool Groningen

Medewerkers stagebureau: Agnes Sönmez en Yvonne Tammer
Zernikeplein 9, Postbus 70030, 9704 AA Groningen
Tel: 050-5953520, stagebureau.pa@org.hanze.nl

Stagebureau Stenden Hogeschool
Medewerkers stagebureau: Esther Bolhuis-Wassens en Martine Folkersma
Tel: 0592-853300, stagebureau@stenden.com

Stagebureau NHL Hogeschool
Medewerker stagebureau: Evelyn Geerts
Rengerslaan 10, Postbus 1080, 8900 CB Leeuwarden
Tel: 06-10362952, e.geerts@nhl.nl, Kamer A1.062
Werkdagen: maandag, dinsdag en donderdag

2.4 Stage- & studieloopbaanbegeleiding (SSLB)

Voor studenten van de AOLB is het essentieel om goed begeleid te worden bij de stage en bij de transfer tussen de theorie-lijn, de pedagogisch/didactische-lijn en de praktijk. SSLB speelt in de opleiding een essentiële rol. In jaar 1 wordt SSLB gezamenlijk verzorgd door een begeleider vanuit een van de Pabo's en een begeleider vanuit de RUG. In de jaren 2, 3 en 4 ligt de focus bij SSLB vooral op de begeleiding van de praktijklijn; de stage en het steeds zelfstandiger uitoefenen van het beroep in de praktijk. Een SSLB-groep telt ongeveer 10 studenten. De verdeling van de studenten over de SSLB-groepen hangt samen met de locatie en denominatie van de stage.

Gedurende het jaar zijn er groepsbijeenkomsten waarin de stage en de studievoortgang wordt gesproken, waarin in jaar 1 studievaardigheden worden geoefend en waarin intervisie plaats vindt. De student moet in de loop van het jaar een aantal opdrachten maken die opgenomen worden in een portfolio. Elke student heeft na afloop van periode 1b en 2b een individueel studievoortgangsgesprek met zijn/haar SSLB-er en krijgt tweemaal per jaar een bezoek van de SSLB-er op de stageschool (eenmaal aan het eind van periode 1a en eenmaal aan het eind van periode 2a). De stages worden beoordeeld door een onafhankelijke beoordelaar (een andere SSLB-er) die aan het eind van periode 1b en aan het eind van periode 2b de stage op de stageschool minimaal 1 les komt observeren. Hiervoor wordt elk jaar hetzelfde beoordelingsformulier gebruikt, waarbij voor elke volgende stage de criteria iets hoger liggen. Het formulier is opgenomen in de SSLB-handleidingen. Voor de toekenning van EC voor stage en SSLB moet zowel de stage als het portfolio voldoende zijn.

In periode 1a van leerjaar 1 staan in SSLB de introductie op de studie centraal. Er is aandacht voor de student in de rol van leerkracht en als onderdeel van een schoolteam, voor het subjectief concept van de student, voor de ontwikkeling AOLB-competenties en voor studievaardigheden. Daarnaast oefenen de studenten enkele voor de studie belangrijke vaardigheden zoals observeren, reflecteren en het geven en ontvangen van feedback. In periode 1b wordt hieraan verder gewerkt en is expliciete aandacht voor het werken in de middenbouw van een basisschool. In periode 2a en 2b staat de stage in de bovenbouw centraal en is er waar mogelijk ruimte voor debatten over actuele onderwijsthema's. Gedurende het hele jaar is er tevens ruimte voor intervisie.
In jaar 2 moet de student laten zien dat hij/zij de (AOLB)competentieontwikkeling kan koppelen aan het eigen didactisch handelen in de klas op het niveau van jaar 2: lesvoorbereiding, lesorganisatie en

instructie (lesuitvoering), evaluatie en feedback geven aan kinderen op behaalde resultaten, een breed (vak)didactisch repertoire. Eveneens moet hij/zij laten zien dat hij/zij de (AOLB)competentieontwikkeling kan koppelen aan het eigen pedagogisch handelen in de klas op het niveau van jaar 2: contact maken met kinderen, communiceren met kinderen, leidinggeven aan een groep kinderen, een breed pedagogisch repertoire. Tot slot moet hij/zij de (AOLB)competentieontwikkeling kunnen koppelen aan het eigen organisatorisch handelen in de klas op het niveau van jaar 2: een dagdeel achtereen lesgeven in de stagepraktijk.

In jaar 3 richt de student zich in het eerste semester op de zorg in en rond de basisschool. Hoe kunnen we de kinderen zo optimaal begeleiden en op welke wijze werk je opbrengstgericht? Ook de competenties die te maken hebben met de schoolorganisatie en met samenwerken (met de omgeving) komen hier ruimschoots aan bod; immers zorg blijft niet beperkt tot het klaslokaal, maar is onderdeel van de gehele schoolorganisatie met de nodige externe contacten. In de SSLB-bijeenkomsten wordt hieraan ook in de opdrachten aandacht besteed.
In het tweede semester wordt in het vak Capita Selecta ingegaan op het jonge of op het oudere kind. In de stage kan de student dan ook kiezen voor het jonge (groep 1-4) of oudere kind (groep 5-8). In de SSLB-bijeenkomsten wordt toegewerkt naar de LIO-stage van jaar 4.

In jaar 4 wordt gedurende de LIO-periode een aantal terugkomdagen georganiseerd waarin deels een inhoudelijk thema centraal staat en deels intervisie/begeleidingsactiviteiten in de SSLB-groep.

2.5 Specialisatie jonge kind/oudere kind (vervallen)

Tot en met 2016/2017 konden AOLB-studenten in jaar 3 kiezen voor een (beperkte) specialisatie in het Jonge kind (groep 1 t/m 4) of het Oudere kind (groep 5 t/m 8). Met de diploma's van de AOLB zijn studenten bevoegd om in alle klassen (groep 1 t/m 8) les te geven. Op de diploma’s is dan ook niet te zien of een student zich in het jonge of oudere kind heeft gespecialiseerd. De specialisatie jonge/oudere kind binnen de AOLB was bovendien beperkt van omvang en veel studenten blijken zich liever breed te willen oriënteren dan zich te specialiseren in het jonge of oudere kind. Om deze redenen is besloten de verplichte specialisatie jonge/oudere kind in de AOLB te laten vervallen.

Indien gewenst kunnen studenten zich nog steeds verdiepen in het jonge/oudere kind door bij de cursus Capita Selecta (jaar 3) te kiezen voor het jonge/oudere kind (zoals in voorgaande jaren ook al het geval was) en door de stage in semester 2 van jaar 3 en de LIO-stage in jaar 4 te lopen bij de betreffende leeftijdsgroep. De belangrijkste wijziging is dus dat studenten in deze periodes niet meer verplicht stage lopen in de leeftijdsgroep van hun specialisatie, maar stage mogen lopen in een groep naar keuze. Deze wijziging gaat in vanaf collegejaar 2017/2018.

2.6 Actualiteitencolleges

Studenten uit de cohorten t/m 2014-2015 moeten in de loop van hun studie een aantal actualiteitencolleges hebben gevolgd en de stempelkaart inleveren bij de Onderwijsbalie van PW. Voor de latere cohorten geldt deze verplichting niet.

2.7 Entree- en Kennisbasistoetsen

Zoals alle studenten die een Pabo volgen moeten ook de studenten van de AOLB in jaar 1 de Entreetoets Rekenen halen om de studie te mogen vervolgen. Voor het behalen van de Entreetoets

Rekenen heeft de student 3 kansen. De ervaring leert dat de meeste AOLB-studenten de toets vrij eenvoudig halen. Op Nestor staan allerlei tips en oefenmateriaal.
De Kennisbasistoetsen, die ook landelijk verplicht zijn voor alle Pabo-studenten, worden voor het eerst aangeboden aan het eind van jaar 2. De studenten die hun Pabo-propedeuse gehaald hebben mogen daaraan deelnemen. In jaar 3 (en zo nodig ook nog daarna) hebben de studenten elk jaar 2 kansen om de Kennisbasistoetsen te halen. Voordat de student aan de LIO-stage in jaar 4 mag beginnen moeten de Kennisbasistoetsen Taal en Rekenen zijn behaald.
De toetsen worden, anders dan de tentamens, afgenomen en georganiseerd door de Pabo's. Houd Nestor goed in de gaten, want voor de Kennisbasistoetsen moet je je zelf tijdig aanmelden bij je eigen Pabo.

2.8 Mogelijkheden tot DCBO-diploma of DKBO-diploma

Aan het eind van de opleiding tot leraar basisonderwijs bestaat de mogelijkheid voor Stenden-studenten om een 'extra' diploma te ontvangen waarmee jij aangeeft dat je gemotiveerd kiest voor het werken in het christelijk, dan wel katholiek onderwijs.
Dit diploma ontvang je niet automatisch, hiervoor gelden onderstaande voorwaarden. De voorwaarden zijn opgesteld door de bevoegde instanties die ook verantwoordelijk zijn voor de geldigheid van de diploma's (Verus en Bisdom Groningen – Leeuwarden).

DCBO (Diploma Christelijk basisonderwijs)
Hiervoor gelden de volgende voorwaarden:

- Stage: 2 jaar stage in studiejaar 1,2 of 3 op een christelijke basisschool
  De praktijkopdrachten van het betreffende studiejaar worden op deze school uitgevoerd.
- De eindstage vindt plaats op een christelijke school
  - De eindopdracht wordt uitgevoerd.
  - In jaar 4 woon je een landelijke en/of regionale studiedag rondom identiteit en het vakgebied GL bij. Hierover schrijf je een reflectieverslag.
    Je gaat in overleg met de docent welke studiedag dit zal zijn.
  - Op de school waar jij eindstage loopt, neem je minstens deel aan een teambijeenkomst rondom het vakgebied GL, rondom identiteit of bereid je mee een viering voor. Hierover schrijf je een verslag van max. 150 woorden.
- Het afsluitend gesprek vindt plaats met een externe gecommitteerde.

DKBO (Diploma Katholiek basisonderwijs)
Hiervoor gelden de volgende voorwaarden:

- Stage: 1 jaar stage in studiejaar 1,2 of 3 op een katholieke school
  De praktijkopdrachten van het betreffende studiejaar worden op deze school uitgevoerd.
- De eindstage vindt plaats op een katholieke school
  - De eindopdracht wordt uitgevoerd.
  - In jaar 4 woon je een landelijke en/of regionale studiedag rondom identiteit en het vakgebied GL bij. Hierover schrijf je een kort reflectieverslag.
    Je gaat in overleg met de docent welke studiedag dit zal zijn.
  - Op de school waar jij eindstage loopt, neem je minstens één keer deel aan een bijeenkomst van het team met de identiteitsbegeleider. Hierover schrijf je een verslag van max. 150 woorden.

- Het afsluitend gesprek vindt plaats met een externe gecommitteerde.

Bij vragen over deze diploma's neem je contact op met Han Bakker, docent godsdienst/levensbeschouwing. han.bakker@stenden.com

2.9 Minor

Omdat de AOLB een combinatie van twee opleidingen is kent de AOLB geen minor zoals bij veel andere opleidingen. Als een student naast de AOLB-vakken toch elders (aan een andere faculteit, universiteit, opleiding) een vak wil volgen dan moet dat op eigen gelegenheid en bovenop/naast het AOLB-programma. Wel kan een student onder bepaalde voorwaarde een semester (het eerste semester van jaar 3) in het buitenland een opleiding volgen en stage lopen (zie 2.10) in plaats van bij de AOLB. Vanwege de studiebelasting is het altijd verstandig om eerst contact op te nemen met de studieadviseur Alette Arendshorst (zie 3.5).

2.10 Internationalisering binnen de AOLB

In jaar 2 is er de mogelijkheid voor 2^{e} jaars AOLB mee te gaan op een buitenlandexcursie tijdens de workshopweek. Hiervoor geldt een aantal criteria ten aanzien van studievoortgang. Deelname aan de buitenlandexcursie kost +/- € 300,-.

Het is binnen het programma van de AOLB in jaar 3 mogelijk om het eerste semester naar het buitenland te gaan om te studeren, mits de student aan een aantal criteria ten aanzien van studievoortgang voldoet. De student kan gebruik maken van een programma in Europa uit het *Ed Exchange*-netwerk van de RUG. De student kan ook zelf, met ondersteuning van de studieadviseur, een programma samenstellen dat vergelijkbaar is aan het programma dat op dat moment aan de AOLB wordt gegeven. De examencommissies van de RUG en van de Pabo waar de student staat ingeschreven beoordelen het door de student samengestelde programma en moeten toestemming geven. Meer informatie bij de studiedviseur Alette Arendshorst (zie 3.5). In bijlage D zijn de afspraken opgenomen die tussen de Pabo's en de RUG gemaakt zijn over studeren in het buitenland.

2.11 Het volgen van een masteropleiding na de AOLB

Na het vierjarige programma van de AOLB heeft een student met de AOLB-variant van de bachelor Pedagogische wetenschappen drempelloos toegang tot de eigen masteropleidingen van Pedagogische Wetenschappen. Studenten die plannen hebben om verder te studeren aan een andere universiteit of HBO-instelling: Neem contact op met de studieadviseur van die opleiding om te kijken naar de mogelijkheden. In de loop van het vierde jaar wordt een voorlichting gegeven over alles wat te maken heeft met afstuderen, werken en doorstuderen. Ook actuele mogelijkheden voor het verkrijgen van een beurs komen dan aan de orde. Vierdejaars AOLB-studenten worden ook uitgenodigd voor de mastervoorlichtingen van GMW.

2.12 Nascholingsprogramma bewegingsonderwijs groep 3 t/m 8

Sinds 2001 zijn Pabo-studenten na afstuderen niet meer bevoegd voor het geven van lessen bewegingsonderwijs aan groep 3 t/m 8. Leerkrachten kunnen door middel van een speciaal programma wel een bevoegdheid halen. Het gaat om het volgen van de post-hbo-opleiding Bewegingsonderwijs die door verschillende Pabo's (commercieel) wordt aangeboden. Meer informatie hierover kun je vinden via internet.

3 PRAKTISCHE ZAKEN

3.1 Toelating, inschrijving, uitschrijving & studiefinanciering

In het eerste jaar van de opleiding worden maximaal 90 studenten toegelaten. De inschrijving en toelating verloopt als volgt:

Aanmelden

De student meldt zich via de site via Studielink aan voor de opleiding pabo van Hanzehogeschool of Stenden Hogeschool en klikt door naar AOLB. Daarnaast meldt hij/zij zich aan voor Pedagogische Wetenschappen AOLB (Variantcode 004). Hij/zij krijgt op basis van zijn aanmelding het verzoek het algemene RUG vragenformulier in te vullen en in te sturen. Op basis van zijn aanmelding krijgt de student een uitnodiging in te loggen op Nestor, de benodigde documenten te downloaden, in te vullen en te uploaden en het verzoek een oriëntatiestage te lopen. Deze oriëntatiestage is bedoeld om de student een actueel beeld van het beroep van leerkracht te geven en daarmee de studiekeus goed te funderen. Vervolgens vindt het matchingsgesprek plaats. De student ontvangt een positief of een negatief advies. Een positief advies betekent dat we denken dat de student goed past bij de opleiding. Een negatief advies betekent dat we de student adviseren zich verder te oriënteren. *Het betreft hier een advies, geen selectie.*

Inschrijven

Na de matching schrijft de student zich vervolgens definitief in op Studielink - afhankelijk van de gekozen denominatie - bij Stenden hogeschool locatie Groningen of Hanzehogeschool Groningen voor de AOLB (eerste inschrijving). De keuze voor Stenden Hogeschool of Hanzehogeschool ligt bij de student en heeft te maken met de keuze voor denominatie (het christelijk/katholiek of openbaar onderwijs). Het collegegeld wordt eenmaal betaald, aan deze instelling van de eerste inschrijving.
De tweede instelling van inschrijving is de RUG. De student schrijft zich in voor de Bachelor Pedagogische Wetenschappen, Academische Opleiding Leraar Basisonderwijs.
Veranderingen van persoonlijke gegevens moeten worden doorgegeven op Studielink.
Elke student moet zich elk jaar opnieuw herinschrijven. Iedereen wordt daarover bijtijds geïnformeerd via een mail en via Nestor.

Actuele informatie over studiefinanciering kun je vinden op www.duo.nl. Via Nestor informeren we studenten over mogelijkheden om na de AOLB nog verder te studeren en de aanvullende financiering die je daarvoor kan aanvragen.

Heb je al (deels) een andere studie gedaan, neem dan vooraf contact op met de studieadviseur Alette Arendshorst (zie 3.5) om de toelating, eventuele vrijstellingen en de financiële consequenties te bespreken.

3.2 Inschrijven voor cursussen, tentamens, cijferadministratie & Progress

De inschrijving voor een cursus vindt plaats via het ProgressWWW systeem uiterlijk op de laatste dag voor de startdag van het blok waarin het desbetreffende studieonderdeel begint. Als een studieonderdeel al is begonnen kan een student toegang krijgen door zich persoonlijk te laten na-inschrijven bij de onderwijsbalie. Dit is mogelijk tot uiterlijk twee weken na het begin van het blok waar in het studieonderdeel begonnen is.

Een student die zich inschrijft voor een onderdeel wordt automatisch ingeschreven voor het bijbehorende eerste tentamen. Een student die zakt voor het eerste tentamen of die bij het eerste tentamen afwezig is, wordt automatisch ingeschreven voor het tweede tentamen in hetzelfde academische jaar.

De afname van toetsen binnen AOLB wordt georganiseerd door het Tentamenbureau van de Hanzehogeschool. Zorg dat je op tijd bent bij de tentamens (op tijd is 10 minuten van tevoren) en geldige legitimatie bij je hebt. Je moet altijd je collegekaart(en) laten zien! Bij te laat komen, niet ingeschreven staan of je niet kunnen legitimeren, heeft de surveillant het recht je uit te sluiten van het tentamen. Dit geldt ook wanneer je mobiele telefoon afgaat. De regels van de Hanzehogeschool over tentamineren staan op Nestor.

NB. Voor de kennisbasistoetsen (zie 2.7) aan het eind van jaar 2 en later moeten studenten zich inschrijven bij de eigen Pabo. Ook de afname vindt plaats op de eigen Pabo, ook hiervoor gelden dezelfde regels wat betreft op tijd komen en legitimeren. Hierover worden berichten geplaatst op Nestor.

Als je door een beperking in aanmerking komt/denkt te komen voor een bijzondere voorziening (bijvoorbeeld extra tijd voor een tentamen of een andere voorziening), meld je dan bij aanvang van het studiejaar bij de studieadviseur Alette Arendshorst (zie 3.5), doe dit zo snel mogelijk! Zij kan jou begeleiden in het aanvragen van de bijzondere voorzieningen.

In de vakbeschrijvingen in Ocasys staat vermeld welke vorm van toetsing van toepassing is op een vak. Beoordelingscriteria (bijvoorbeeld voor praktijkopdrachten) en tentamens worden door een tweede docent gecontroleerd op kwaliteit. Dit geldt zowel voor de Pabo- als de RUG-tentamens/beoordelingscriteria. Bij Pabo-tentamens van vakken die gewaardeerd worden op academisch niveau wordt deze controle altijd uitgevoerd door een RUG-docent. Tentamens en beoordelingscriteria voor vakken die academische EC's geven, worden beoordeeld door de examencommissie RUG.

Verslagen/werkstukken en portfolio's die als eindbeoordeling tellen, moet uiterlijk worden ingeleverd op *de laatste vrijdag van de collegeperiode (voorafgaand aan de tentamenweken) om 12 uur* op een door de docent bekendgemaakte locatie. Wanneer het werkstuk onvoldoende is en herkanst wordt, volgt een tweede inlevermoment in overleg met de docent.

De totale cijferadministratie vindt plaats in Progress WWW bij de RUG. 'Achter de schermen' worden de studieresultaten verstuurd naar de HBO-instellingen. Controleer zo af en toe ook je cijfers in Progress (Stenden) en Osiris (Hanze).

3.3 Bindend studieadvies (BSA), propedeuse & diploma

BSA-normen

Omdat de AOLB toe leidt naar 2 bachelordiploma's kent de opleiding een dubbel **BSA** (Bindend Studieadvies): een BSA vanuit de RUG en een BSA vanuit de HBO-instelling van inschrijving (Stenden of Hanze). Studenten die de BSA-normen niet halen krijgen een negatief studieadvies en moeten met de opleiding stoppen.

Voor het AOLB-cohort van het studiejaar 2017-2018 gelden de volgende regels:

- voor de RUG geldt een BSA-norm van 20 van de 25 RUG-EC[1]. Dat komt erop neer dat een student 4 van de 5 vakken die door de RUG worden gegeven uit het eerste jaar moet halen.
- voor de Pabo moeten 48 van de 60 EC uit het eerste jaar zijn behaald. Binnen de 48 behaalde EC moeten alle EC in de praktijklijn (de stages, inclusief portfolio) behaald zijn. In het eerste jaar moet de student ook de Entreetoets Rekenen gehaald hebben.

De student moet bij beide instellingen waarbij hij/zij is ingeschreven de BSA-norm halen om door te mogen studeren aan de AOLB. Als een student bij een van beide of beide instellingen de norm niet haalt dan gelden de volgende regels:

- De student haalt wel de Pabo-norm maar niet de RUG-norm: in overleg met de examencommissie van de eigen Pabo kan de student de opleiding voortzetten op de reguliere Pabo. De student mag zich de eerste twee jaar niet inschrijven bij de opleiding PW.
- De student haalt wel de AOLB-RUG-norm, maar niet de Pabo-norm: hoewel de student formeel niet voldoet aan de BSA-norm voor de PW-opleiding mag de student zich wel inschrijven voor de opleiding PW maar moet in het eerste jaar beginnen. De student mag zich niet bij de eigen reguliere Pabo inschrijven (de geldigheid hiervan verschilt per opleiding, zie hiervoor het OER van de opleiding).
- De student haalt de norm voor beide instellingen niet: de student mag zich niet inschrijven bij de eigen reguliere Pabo of bij PW (de geldigheid hiervan verschilt per opleiding, zie hiervoor het OER van de opleiding).

Zowel van de HBO-instelling als van de RUG ontvangen studenten informatiebrieven/mails over het BSA en meerdere keren per jaar een overzicht van de dan behaalde studiepunten. Dit kan wat verwarrend overkomen omdat de student met meerdere instellingen te maken heeft en het soms standaardbrieven betreft die niet helemaal passen bij de AOLB-organisatie. Lees de brieven wel goed door, ze bevatten informatie die belangrijk is voor je studie. Mails van de HBO-instelling worden verspreid via het emailadres van de HBO-instelling. Houd dus ook dat mailadres in de gaten.
Tweemaal per jaar vinden er studievoortgangsgesprekken plaats met de studieadviseur van de AOLB, doorgaans in december en maart. Studenten die risico lopen op het niet halen van de BSA-norm krijgen een uitnodiging voor zo'n gesprek. Meld je tijdig bij de studieadviseur (zie 3.5) en de examencommissie (zie 3.7) als je verwacht de BSA-normen niet te gaan halen.

[1] Het betreft hier dus alleen de EC van de vakken die gegeven worden door RUG-docenten, niet de verzwaarde Pabo-vakken.

Omdat de AOLB toe leidt naar twee bachelordiploma's kent de opleiding ook twee **propedeuses**: een propedeuse voor Pedagogische Wetenschappen (PW) van de RUG en een Pabo-propedeuse van Stenden Hogeschool of Hanzehogeschool.

Propedeuse Pabo

Vanaf het cohort van het studiejaar 2012-2013 geldt dat de studenten de 60 EC gehaald moeten hebben uit het 1e jaar (dwz alle EC van de Pabo-studieonderdelen en de RUG-studieonderdelen uit het 1e jaar) evenals de voorgeschreven entreetoetsen.

De propedeuse van de Pabo wordt m.i.v. het collegejaar 2016-2017 door Hanze en Stenden automatisch aangemaakt als de student aan de verplichtingen heeft voldaan. De student krijgt een mail wanneer de propedeuse opgehaald kan worden. Bij Hanze wordt daarvoor een bijeenkomst georganiseerd, bij Stenden kun je de propedeuse zelf ophalen.

Propedeuse RUG-PW

Om in aanmerking te komen voor de PW-propedeuse van de RUG moet de student 60 academische EC behaald hebben. De student kan op z'n vroegst na 1,5 jaar de PW-propedeuse halen.
Voor cohort 2014-2015 en verder geldt: in het 1e jaar kan de student 45 academische EC halen uit de RUG-studieonderdelen en de verzwaarde Pabo-studieonderdelen. Daarna moeten dan nog 15 academische EC behaald worden uit de volgende studieonderdelen:

- Ontwikkelings- en onderwijspsychologie 2 — 5 EC
- Methoden en technieken van Onderzoek 1 — 5 EC
- Statistische modellen 1 — 5 EC

De propedeuse van de RUG wordt automatisch aangemaakt als de student aan de verplichtingen heeft voldaan. De student krijgt een mail wanneer de propedeuse opgehaald kan worden.

3.5 Studievoortgang, studieproblemen en de studieadviseur

Elke student is ondergebracht in een SSLB-groep onder leiding van een stage- en studieloopbaanbegeleider (SSLB). In de SSLB-groep worden de studenten begeleid bij de voortgang van hun studie en keuzes die daarin gemaakt moeten worden. Studenten met vragen die te maken hebben met studievertraging, vrijstellingen, beperkingen waarvoor ze aanspraak kunnen maken op bijzondere voorzieningen tijdens tentamens, persoonlijke omstandigheden waardoor studieproblemen (kunnen gaan) optreden moeten zich melden bij de AOLB-studieadviseur Alette Arendshorst (studieadvies.pedok@rug.nl of a.m.arendshorst@rug.nl, 050-3636370, voor het maken van een afspraak kan de student het beste contact opnemen met de onderwijsbalie: 050-3636301). Door tijdig contact kan vaak voorkomen worden dat er later (meer) problemen optreden!

3.6 Evaluatie van de kwaliteit van het onderwijs

Om de kwaliteit van de opleiding te waarborgen wordt het onderwijs op meerdere manieren geëvalueerd. Na elk tentamen vult de student een korte vakevaluatie in. De resultaten van deze vakevaluaties worden samengevat. De Jaarvertegenwoordiging van studenten houdt ook een enquête. Beide evaluaties worden teruggekoppeld naar de docent. Deze geeft een docentreactie op de uitkomsten. De Jaarvertegenwoordiging gaat indien gewenst in gesprek met de docent om de opmerkingen toe te lichten.

De vakevaluaties op cursusniveau worden besproken in de Opleidingscommissie (OC) van de RUG. In deze OC zitten ook een studentlid en een docentlid van de AOLB. De vakevaluaties van het Pabo-vakken worden teruggekoppeld naar de Pabo's. Verder is er twee keer per jaar een overleg tussen de onderwijscoördinator van de AOLB en de Jaarvertegenwoordiging met als doel de samenhang binnen het blok te bespreken. De verslagen van de verschillende overleggen worden toegestuurd aan de stuurgroep van de AOLB.

3.7 Klachten, verzoeken (vrijstellingen) beroep en bezwaar

Met vragen over de uitvoering van de Onderwijs- en Examenregelingen kun je je, als overleg met de docent geen resultaat geeft, wenden tot de Examencommissie. De AOLB kent een samengestelde examencommissie waarin een vertegenwoordiger van elke instelling zit, deze samengestelde examencommissie adviseert de afzonderlijke examencommissies die uiteindelijke de beslissingen nemen over een klacht of een verzoek. Als overleg met de docent geen resultaat geeft, wend je je tot de studieadviseur AOLB, Alette Arendshorst (zie 3.5), ook wanneer je een verzoek voor bijvoorbeeld vrijstelling wilt indienen. Zij kan je verder adviseren over waar je met je klacht of verzoek naartoe moet.

Wil je overstappen naar de reguliere pabo of naar de reguliere bachelor Pedagogische Wetenschappen, neem dan contact op met zowel de samengestelde examencommissie als met de studieadviseur AOLB. Zij kunnen je verder informeren over de procedures voor vrijstellingen en dergelijke (NB deze procedures verschillen per instelling en zijn dus afhankelijk van de hbo- of wo-instelling waar je naartoe wilt overstappen).

In de samengestelde examencommissie zitten (zie 4.1 voor meer contactgegevens):

- RUG: Secretaris is Alma Spijkerboer. Verzoeken aan de examencommissie kunnen uitsluitend schriftelijk en voorzien van een uitdraai van tot dan toe behaalde studieresultaten worden ingediend via het postvak van de Examencommissie, tweede verdieping Grote Rozenstraat 38. (Zie Nestor voor uitleg en formulieren: menu 'Examencommissie').
- Hanze: Elsje Huij, examencommissie.pa@org.hanze.nl, Zernikeplein 7, 9747 AS Groningen.
- Stenden: Douwe Jan Douwes. De examencommissie Stenden ontvangt verzoeken bij voorkeur opgemaakt met het format dat op de Blackboard-cursus van de examencommissie staat (Examencommissie School of Education- ook op Nestor). Dat formulier kan als bijlage bij een mail aan de examencommissie gestuurd worden: examencommissieolb@stenden.com.
- NHL: Irmgard den Hollander, Rengerslaan 10, 8917 DD, Leeuwarden, Kamer A1.056.

3.8 ODIOM

Studieverenigingen organiseren activiteiten rondom de studie en zijn er om de studie voor alle studenten leuker, interessanter en gezelliger te maken. Studievereniging ODIOM, de studievereniging van Pedagogische Wetenschappen, organiseert bijvoorbeeld het introductiekamp voor eerstejaars, excursies naar (ortho)pedagogische instellingen, buitenlandse reizen, activiteiten en borrels, de onderwijskrant en boekenkortingen voor leden. ODIOM heeft ook een aparte commissie voor de AOLB en levert de jaarvertegenwoordigers die een belangrijke rol spelen bij de evaluatie van het onderwijs. Zie www.odiom.nl

3.9 Overige studie-informatie via Nestor, roosters, locaties, bibliotheek

Elke student ontvangt een RUG-email-adres, een RUG-account en een emailadres en account van de hogeschool waar de student staat ingeschreven. De emailadressen en accounts heb je nodig om in te loggen op de computers van RUG en Stenden of Hanze (afhankelijk van waar je staat ingeschreven) en om boeken bij de bibliotheken te kunnen lenen. NB. alle studenten kunnen lenen bij de bibliotheek van de RUG en van Stenden, vooralsnog kunnen bij de bibliotheek van de Hanze alleen de studenten terecht die bij de Hanze zijn ingeschreven.
College-inhoud, roosters en mededelingen worden bekend gemaakt via Nestor, de elektronische leeromgeving van de RUG. Specifieke informatie van je eigen Pabo vind je op Blackboard van je eigen Pabo, bijvoorbeeld formulieren die je nodig hebt om een verzoek in te dienen bij de examencommissie van je eigen Pabo. Bij inlogproblemen bij Stenden kun je contact opnemen met Stenden via ict-media@stenden.com.

Let op: de AOLB gebruikt het email-adres van de RUG als vast email-adres, maar je Pabo benadert je ook via het email-adres van Stenden of Hanze. Meestal gaat het dan om belangrijke mail van bijvoorbeeld de examencommissie. Zorg er dus voor dat je ook die mail leest.

Studenten van de AOLB zullen voor hun opleiding verschillende locaties bezoeken: de RUG, Hanzehogeschool, Stenden Hogeschool (locatie Groningen) en de stagescholen. Bij het samenstellen van het rooster wordt geprobeerd om het aantal 'verplaatsingen' te beperken door met 'vaste dagen' te werken: een vaste dag voor de stage en vaste dagen waarop RUG- en hbo-vakken worden gegeven. In weken waarin meerdere dagen stage wordt gelopen, zullen er soms vakken worden verplaatst. Readers en syllabi voor de AOLB kunnen worden aangeschaft bij de Repro van de RUG, Grote Rozenstraat 3, Groningen.

De colleges voor het academisch jaar 2017/2018 gaan van start op maandag 4 september. In die week zijn er (verplichte) introductie en SSLB-activiteiten. De AOLB volgt IN PRINCIPE de vakanties van de basisscholen en de Pabo's. Omdat de RUG deze vakanties niet volgt kan het wel eens voorkomen dat er colleges van RUG-vakken of tentamens ingeroosterd zijn in een basisschoolvakantie. Bekijk dus altijd het rooster. Het academische jaar loopt tot en met 20 juli 2018.

4 DOCENTEN EN ANDERE BETROKKENEN

4.1 Organisatie van de AOLB

De AOLB wordt verzorgd door de RUG en de drie Pabo's. Elk van de vier opleidingen heeft een coördinator. Samen met de studieadviseur vormen zij het kernteam van de AOLB. Het kernteam is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding over de AOLB.

Kernteam	Taak	Telefoon	Email
Alette Arendshorst	Studieadviseur	050-3636301 (onderwijsbalie)	studieadvies.pedok@rug.nl a.m.arendshorst@rug.nl
Bernard Bloem	Coördinatie Hanzehogeschool Coördinatie SSLB 2	050-5953504	b.h.bloem@pl.hanze.nl
Hanke Korpershoek	Coördinatie RUG & algemeen	050-3636645	h.korpershoek@rug.nl
Sascha Hesse	Coördinatie RUG & praktische zaken	050-3639162	s.hesse@rug.nl
Guido Holvast	Coördinatie NHL Stage coördinatie Coördinatie SSLB 1	06 -17746521	g.h.w.holvast@nhl.nl
Aletta Modderman	Coördinatie Stenden Coördinatie SSLB 3 en 4	06-19276722	aletta.modderman@stenden.com

Bestuurlijk wordt de AOLB aangestuurd door een stuurgroep waarin de leidinggevende van elke opleiding zitting heeft. De stuurgroep wordt geadviseerd door een werkveldadviescommissie.
De twee opleidingen waaruit de AOLB is opgebouwd vallen verder onder de verantwoordelijkheid van allerlei overleg- en inspraakorganen van de afzonderlijke instellingen. Zo hebben alle instellingen bijvoorbeeld een eigen Opleidingscommissie en een eigen Examencommissie en kan het voorkomen dat de regels bij de ene opleiding iets anders zijn dan bij de andere instelling. Om zo goed mogelijk van elkaars regels op de hoogte te zijn en om ongelijke behandeling van studenten die de AOLB volgen zoveel mogelijk te voorkomen beschikt de AOLB over een samengestelde examencommissie. In deze commissie zitten vertegenwoordigers van alle instellingen. De commissie heeft geen officiële bevoegdheden maar kan wel de stuurgroep adviseren.

Samengestelde examencommissie	Instelling	Telefoon	Email
Elsje Huij	Hanze	050-5953585	examencommissie.pa@org.hanze.nl
Douwe Jan Douwes	Stenden	06-19279903 0522-853411	examencommissieolb@stenden.com
Irmgard den Hollander	NHL	06-28303741 058-2512074	I.M.F.N.den.Hollander@nhl.nl
Alma Spijkerboer	RUG	050-3636526	a.w.spijkerboer@rug.nl
Hanke Korpershoek	Programmacoördinatie AOLB	050-3636645	h.korpershoek@rug.nl

4.2 Docenten

In onderstaande tabel zijn alle betrokken docenten opgenomen, met een aanduiding van het studieonderdeel dat zij verzorgen. Bij het bachelorwerkstuk in jaar 4 kunnen ook andere docenten bij de begeleiding en beoordeling betrokken zijn.

Geactualiseerd 4 juli 2017

Naam	Vak	Jr	Telefoon	Email
Han Bakker	Levensbeschouwing Godsdienst 1 Godsdienst 2 Godsdienst 3 SSLB 2	1 1 2 3 2	06-19267099	han.bakker@stenden.com
Femia Broekema	SSLB 1	1		femia.broekema@stenden.com
Jan Berenst	Capita selecta	3	058-2155292 058-2512345	j.berenst@nhl.nl
Diana van Bergen	Onderwijssociologie	1	050-3634193	d.d.van.bergen@rug.nl
Bernard Bloem	Taal 1 SSLB 2 SSLB 4	1 2 4	050-5953504	b.h.bloem@pl.hanze.nl
Bas Blom	SSLB 1	1	050-3636638	b.blom@rug.nl
Rienkje van Boekel	Spel en ontwikkeling groep 1-2 Capita selecta	2 3	06-19270567	rienkje.van.boekel@stenden.com
Anke de Boer	Gedrag in de klas	3	050-3639306	anke.de.boer@rug.nl
Elise Boltjes	Wereldoriëntatie 3 SSLB 2	3 2	06-28303775	elise.boltjes@nhl.nl
Peter Busstra	Bewegingsonderwijs jonge kinderen SSLB 2	2 2	06-18530208	p.b.busstra@nhl.nl
Pieneke Busstra	SSLB 4	4	06-19270635	pieneke.busstra@stenden.com
Marjolein Deunk	Ontwikkelings- en onderwijspsychologie 2 & 3	2 3	050-3639118	m.i.deunk@rug.nl
Sanne Dijkema	Leren lesgeven en reflecteren 1	1	050-3636542	s.dijkema@rug.nl
Simone Doolaard	Bachelorwerkstuk	4	050-3636660	s.doolaard@rug.nl
Richard Doornbos	SSLB 1	1		r.p.doornbos@pl.hanze.nl
Erwin Eeftink	Geestelijke Stromingen 1 Geestelijke Stromingen 2 Geestelijke Stromingen 3 SSLB 1	1 2 3 1	06-2830392	h.j.w.e.eeftink@nhl.nl
Sjoeke Faasse	Capita selecta	3	06-45260110	S.Faasse@nhl.nl
Paul Fischer	Schrijfvaardigheid op bord/papier/digibord	1	050-5953549	p.b.j.m.fischer@pl.hanze.nl
Francien Garssen	Zorg voor leren	3	06-19270736	francien.garssen@stenden.com
Nena Hageman	SSLB 1	1		n.hageman@rug.nl
Annemiek Harder	Gespreks- en Interviewpracticum	2	050-3636552	a.t.harder@rug.nl
Loes Heitling	Kunstzinnige oriëntatie 2 & 3: Muziek	2 3	050-5953696	l.a.heitling@pl.hanze.nl
Ruud Hendriksen	Leren lesgeven & reflecteren 1	1	06-19280011	ruud.hendriksen@stenden.com
Rink Hoekstra	Statistische modellen 1 & 2	2	050-3637024	r.hoekstra@rug.nl
Linda Holt	SSLB 3	3	06-14967487	L.Holt@nhl.nl
Guido Holvast	Rekenen 1 Rekenen 2 SSLB 1 Capita selecta	1 2 1 3	06-17746521	g.h.w.holvast@nhl.nl

Anne van Hoogmoed	Zorg voor leren	3		a.h.van.hoogmoed@rug.nl
Jan Hoving	SSLB 1	1		j.hoving@pl.hanze.nl
Dorinde Jansma	Ontwikkelings- en onderwijspsychologie 2	2		d.j.jansma@rug.nl
Hanke Korpershoek	Gedrag in de klas	3	050-3636645	h.korpershoek@rug.nl
Danny Kostons	Ontwikkelings- en onderwijspsychologie 1 & 3	1 3	050-3639609	d.d.n.m.kostons@rug.nl
Sanne Kuijper	Orthopedagogische diagnostiek en interventie in het onderwijs Gedrag in de klas	2 3		S.J.M.Kuijper@rug.nl
Aletta Kwant	Leren lesgeven & reflecteren 2 Taal 2 SSLB 4	1 2 4		l.p.kwant@pl.hanze.nl
Josje van der Linden	Onderwijs, organisaties en onderwijsverandering	4	050-3636568	c.j.van.der.linden@rug.nl
Ria Logtenberg	SSLB 3	3		f.w.m.logtenberg@pl.hanze.nl
Alexander Minnaert	Methoden en technieken van onderzoek 1	2		a.e.m.g.minnaert@rug.nl
Aletta Modderman	SSLB 3 SSLB 4	3 4	06-19276722	aletta.modderman@stenden.com
Anja Morsink-de Jong	Kunstzinnige Oriëntatie 3: Beeldend	3	06-28303701	a.m.de.jong@nhl.nl
Anke Mulder	SSLB 3	3		a.j.mulder@pl.hanze.nl
Femke Nijdam	SSLB 1	1	050-3634292	f.nijdam@rug.nl
Ineke Oenema	Capita selecta	3	050-3636582 058-2441924	Ineke.oenema@stenden.com
Marie-Christine Opdenakker	Testtheorie Effectiviteit van onderwijs en levenslang leren	2 4	050-3636280	m.c.j.l.opdenakker@rug.nl
Muirne Paap	Methoden en technieken van onderzoek 2	3		
Jan Pijper	Wereldoriëntatie 1 Wereldoriëntatie 2	1 2	06-19281278	jan.pijper@stenden.com
Piet van der Ploeg	Pedagogische taken van onderwijs Statistische modellen 2 Bachelorwerkstuk	1 4 4	050-3636409	p.a.van.der.ploeg@rug.nl
Wendy Post	Statistische modellen 2	4		
Jenne Postma	Wereldoriëntatie 1 Wereldoriëntatie 2 SSLB 2 SSLB 4	1 2 2 4	06-19273636	jenne.postma@stenden.com
Vincent van der Post	Kunstzinnige Oriëntatie 1	1	06-28317087	v.van.der.post@nhl.nl
Layla Radjab	Kunstzinnige Oriëntatie 2: Drama	2	050-5953536	l.e.houwman-radjab@pl.hanze.nl
Lyset Rekers-Mombarg	Methoden en technieken van onderzoek 1	2	050-363 6674	l.t.m.rekers-mombarg@rug.nl
Alex Riemersma	Meertaligheid	3	06-51334778	alex.riemersma@stenden.com
Lieneke Ritzema	Inleiding Onderwijskunde	1	050-3636997	e.s.ritzema@rug.nl
Emmelien van der Scheer	Testtheorie	2		e.a.van.der.scheer@rug.nl
Jan-Willem Strijbos	Onderwijs ontwerpen	4		j.w.strijbos@rug.nl
Dolf Strik	SSLB 4	4	06-28303856	strik@nhl.nl
Gera Stuurwold	SSLB 1	1	06-19281393	gera.stuurwold@stenden.com
Anneke Timmermans	Inleiding Onderzoek	1	050-3635740	a.c.timmermans@rug.nl
Matthijs Warrens	Statistische modellen 1	2	050 363 6691	m.j.warrens@rug.nl
Mathilde Wassenaar	Zorg voor leren	3		m.wassenaar@pl.hanze.nl

Femke Winkels	Schrijfvaardigheid op bord/papier/digibord	1		f.winkels@pl.hanze.nl
Astrid Wolf	SSLB 1	1		astrid.wolf@stenden.com
Lidy van der Worp	Orthopedagogische diagnostiek en interventie in het onderwijs Gedrag in de klas	2 3	050-3636262	lidy.van.der.worp@rug.nl

5 CURRICULUM JAAR 1 T/M 4 IN 2017-2018

(ingevoerd in 14/15)

JAAR 1 Periode	**Theorie-lijn**	**Ped/did-lijn**	**Praktijk-lijn: Stage/studiebegeleiding/vaardigheden** Coördinatie jaar 1: Guido Holvast/Doortje Veltman
1.1a 15 EC	**Ontwikkelings- en onderwijspsychologie 1a**[1] **PABA-A108,** 3 EC Danny Kostons	**Taal 1 (gr 4-8), PABA-H112,** 4 EC Bernard Bloem **Leren lesgeven & reflecteren 1, PABA-H113,** 3 EC Ruud Hendriksen & Sanne Dijkema **Schrijfvaardigheid op bord/papier/digibord, PABA-H104,** 1 EC Femke Winkels & Paul Fischer	**Stage in groep 5 of 6** Ca. 10 losse dagen stage en 2x5 opeenvolgende dagdelen 5 EC **PABA-H101E**[1] + 2 EC **PABA-A111E**[1]
1.1b 15 EC	**Ontwikkelings- en onderwijspsychologie 1b PABA-A108,** 2 EC Danny Kostons **Pedagogische taken van het onderwijs, PABA-A109,** 5 EC Piet van der Ploeg	**Rekenen 1 (gr 4-8), PABA-H114,** 4 EC Guido Holvast **Levensbeschouwing, PABA-H106,** 1 EC Han Bakker	
Workshops	Deelname is voorwaarde om studiepunten te krijgen voor Stage/SSLB		
1.2a 15 EC	**Onderwijssociologie, PABA-A103,** 5 EC Diana van Bergen **Inleiding Onderzoek, PABA-A110,** 5 EC Anneke Timmermans & Lyset Rekers-Mombarg	**Leren lesgeven & reflecteren 2, PABA-H107,** 2 EC Aletta Kwant	**Stage in groep 7 of 8** Ca. 12 losse dagen stage en 2x5 opeenvolgende dagdelen 5 EC **PABA-H101F**[2] + 2 EC **PABA-A111F**[2]
1.2b 15 EC	**Inleiding Onderwijskunde, PABA-A112,** 5 EC Lieneke Ritzema	**Wereldoriëntatie 1, PABA-H109,** 3 EC Jenne Postma & Jan Pijper **Kunstzinnige oriëntatie 1, PABA-H108,** 2 EC Vincent van der Post **Godsdienst 1, PABA-H111/Geestelijke stromingen 1, PABA-H110,** 1 EC Han Bakker/Erwin Eeftink	
		Entreetoets rekenen	
60 EC	Totaal 25 EC (25 EC Aca)	Totaal 21 EC (5 EC HBO, 16 EC Aca)	Totaal 14 EC (10 EC HBO, 4 EC Aca)

Alle EC uit de theorie-lijn en de onderstreepte EC in Ped/did-lijn en Praktijk-lijn hebben een academische oriëntatie en tellen mee voor bachelor PW.

[1] EC's worden verstrekt na periode 1.1b, [2] EC's worden verstrekt na periode 1.2b

(ingevoerd in 15/16)

JAAR 2 Periode	**Theorie-lijn**	**Ped/did-lijn**	**Praktijk-lijn: Stage & studiebegeleiding** Coördinator jaar 2: Bernard Bloem
2.1a 15,5 EC	**Ontwikkelings- en onderwijspsychologie 2a[1] (PW-prop), PABA-A210,** 3 EC Marjolein Deunk & Dorinde Jansma **Methoden en technieken van onderzoek 1 (PW-prop), PABA-A212** 5 EC Lyset Rekers-Mombarg & Alexander Minnaert	**Rekenen 2 (gr 1-3), PABA-H210,** 2,5 EC Guido Holvast **Spel en ontwikkeling in groep 1-2 a[1], PABA-H203,** 1 EC Rienkje van Boekel **Bewegingsonderwijs jonge kinderen a[1], PABA-H205,** 1 EC Peter Busstra	**Stage in groep 1 of 2** Ca. 10 losse dagen stage en 2x5 opeenvolgende dagdelen 4 EC **PABA-H201F[1]** + 2 EC **PABA-A211F[1]**
2.1b 15,5 EC	**Ontwikkelings- en onderwijspsychologie 2b (PW-prop), PABA-A210,** 2 EC Marjolein Deunk & Dorinde Jansma **Statistische modellen 1 (PW-prop), PABA-A213,** 5 EC Matthijs Warrens & Rink Hoekstra	**Taal 2 (gr 1-3), PABA-H211,** 3,5 EC Aletta Kwant **Spel en ontwikkeling in groep 1-2 b, PABA-H203,** 1 EC Rienkje van Boekel **Bewegingsonderwijs jonge kinderen b, PABA-H205,** 1 EC Peter Busstra	
Workshops	Deelname is voorwaarde om studiepunten te krijgen voor Stage/SSLB		
2.2a 14 EC	**Orthopedagogische diagnostiek en interventie in het onderwijs, PABA-A214,** 5 EC Sanne Kuijper & Lidy van der Worp **Gespreks- & interviewpracticum[2], PABA-A215,** 2 EC Annemiek Harder	**Wereldoriëntatie 2, PABA-H206,** 4 EC Jenne Postma & Jan Pijper	**Stage in groep 3 of 4** Ca. 12 losse dagen stage en 2x5 opeenvolgende dagdelen 3 EC **PABA-H201G[2]** + 3 EC **PABA-A211G[2]**
2.2b 15 EC	**Testtheorie, PABA-A216,** 5 EC Marie-Christine Opdenakker & Emmelien van der Scheer **Gespreks- & interviewpracticum, PABA-A215,** 3 EC Annemiek Harder	**Kunstzinnige oriëntatie 2, PABA-H207,** 2 EC Layla Radjab & Loes Heitling **Godsdienst 2, PABA-H209/Geestelijke stromingen 2, PABA-H208,** 1 EC Han Bakker/Erwin Eeftink	
Eind jaar 2 kunnen studenten (die hun Pabo-propedeuse hebben gehaald) voor het eerst meedoen aan de kennisbasistoetsen (**PABA-2REK**, 0,5 EC HBO, **PABA-2TAAL**, 0,5 EC HBO)			
Tot 60 EC	Totaal 30 EC (30 EC Aca)	Totaal 18 EC (6 EC HBO, 12 EC Aca)	Totaal 12 EC (7 EC HBO, 5 EC Aca)

Alle EC uit de theorie-lijn en de onderstreepte EC in Ped/did-lijn en Praktijk-lijn hebben een academische oriëntatie en tellen mee voor bachelor PW.

[1] EC's worden verstrekt na periode 2.1b, [2] EC's worden verstrekt na periode 2.2b

(ingevoerd in 16/17)

JAAR 3 Periode	**Theorie-lijn**	**Ped/did-lijn**	**Praktijk-lijn: Stage & studiebegeleiding** Coördinator jaar 3: Aletta Modderman
3.1a 15 EC	**Zorg voor leren, PABA-A307A, B & C,** 3 x 5 EC Anne van Hoogmoed (coördinator), Mathilde Wassenaar, Francien Garssen, n.n.b.		**Stage in groep naar keuze waar student nog niet is geweest** Ca. 10 losse dagen stage en 1x10 opeenvolgende dagdelen 5 EC **PABA-A311G**[1]
3.1b 15 EC	**Gedrag in de klas, PABA-A308A & B,** 2 x 5 EC Anke de Boer (coördinator), Lidy van der Worp, Sanne Kuijper, Hanke Korpershoek		
Workshops	Deelname is voorwaarde om studiepunten te krijgen voor Stage/SSLB		
3.2a 15 EC	**Ontwikkelings- en onderwijspsychologie 3a**[2]**, PABA-A309,** 3 EC Marjolein Deunk & Danny Kostons **Methoden en technieken van onderzoek 2, A310**[2]**,** 2 EC Muirne Paap (coördinator)	**Capita Selecta (JK & OK), PABA-H312,** 3 EC Coördinator: n.n.b. Docenten: Jan Berenst, Sjoeke Faasse, Rienkje van Boekel, Ineke Oenema, Guido Holvast **Godsdienst 3, PABA-H308/Geestelijke stromingen 3, PABA-H309,** 1 EC Han Bakker/Erwin Eeftink **Meertaligheid (TT/NT2/Engels), PABA-H310**, 3 EC Alex Riemersma	**Stage in groep naar keuze** Ca. 12 losse dagen stage en 1x10 opeenvolgende dagdelen 4 EC **PABA-H301E**[2] + 3 EC **PABA-A311H**[2]
3.2b 15 EC	**Ontwikkelings- en onderwijspsychologie 3b, PABA-A309,** 2 EC Marjolein Deunk & Danny Kostons **Methoden en technieken van onderzoek 2, PABA-A310,** 3 EC Muirne Paap (coördinator)	**Kunstzinnige oriëntatie 3** **Muziek, PABA-H306A** **Beeldend, PABA-H306B,** 3 EC Loes Heitling & Anja Morsink **Wereldoriëntatie 3: Science (natuur & techniek), PABA-H307,** 3 EC Elise Boltjes	
60 EC	Totaal 35 EC (35 EC Aca)	Totaal 13 EC (4 EC HBO, 9 EC Aca)	Totaal 12 EC (4 EC HBO, 8 EC Aca)

Alle EC uit de theorie-lijn en de onderstreepte EC in Ped/did-lijn en Praktijk-lijn hebben een academische oriëntatie en tellen mee voor bachelor PW.

[1] EC's worden verstrekt na periode 3.1b,

[2] EC's worden verstrekt na periode 3.2b

(ingevoerd in 17/18)

JAAR 4 **Periode**	**Theorie-lijn**	**Ped/did-lijn**	**Praktijk-lijn** **Stage & stage- en studiebegeleiding** Coördinator jaar 4: Aletta Modderman
4.1a 15 EC			LIO-stage 24 EC **PABA-H401A**[1] + 6 EC **PABA-A411A**[1]
4.1b 15 EC			
4.2a 15 EC	**Statistische modellen 2, PABA2058,** 5 EC (aanschuif) Wendy Post, Rink Hoekstra, Piet van der Ploeg **Effectiviteit van onderwijs en levenslang leren**, **PABA3312**, 5 EC (aanschuif) Marie-Christine Opdenakker **Bachelorwerkstuk a**[2]**, PABA-A412,** 5 EC (aanschuif) Coördinatie: Piet van der Ploeg/Simone Doolaard Diverse begeleidende docenten		
4.2b 15 EC	**Onderwijs, organisaties en onderwijsverandering, PABA-A402,** 5 EC Josje van der Linden **Onderwijs ontwerpen, PABA-A403,** 5 EC Jan-Willem Strijbos **Bachelorwerkstuk b, PABA-A412,** 5 EC (aanschuif)[3] Coördinatie: Piet van der Ploeg/Simone Doolaard Diverse begeleidende docenten		
60 EC	Totaal 30 EC (30 EC Aca)		Totaal 30 EC (24 EC HBO, 6 EC Aca)

Alle EC uit de theorie-lijn en de onderstreepte EC in Ped/did-lijn en Praktijk-lijn hebben een academische oriëntatie en tellen mee voor bachelor PW.

[1] EC's worden verstrekt na periode 4.1b, [2] EC's worden verstrekt na periode 4.2b
[3] Studenten van het cohort 2014-2015 of eerder moeten ook de stempelkaart voor de actualiteitencolleges nog inleveren

BIJLAGE A Onderwijs-en Examenreglement & Studentenstatuut

Op de Academische opleiding leraar basisonderwijs zijn de Onderwijs- en Examenreglementen en Studentenstatuten van toepassing van respectievelijk Pedagogische Wetenschappen RUG en de Pabo's van Stenden hogeschool en Hanzehogeschool Groningen. Omdat het gaat om een gecombineerd programma gelden de OER-en en de Studentenstatuten van beide instellingen waar de student ingeschreven is. Studenten die hun eerste inschrijving hebben bij de Hanzehogeschool Groningen en de tweede bij de RUG vallen onder het OER en het Studentenstatuut van de Hanzehogeschool en de RUG, studenten die zijn ingeschreven bij Stenden en de RUG hebben te maken met het OER en het Studentenstatuut van Stenden en de RUG. Om ongelijke behandeling te voorkomen is over een aantal zaken aanvullende afspraken gemaakt in de stuurgroep van de AOLB. Deze afspraken zijn opgenomen in bijlage B en opgenomen in alle OER-en. De OER-en en de uitzonderingen hierop kunnen worden bekeken via de website www.nestor.rug.nl en via de elektronische leeromgevingen/websites van de instellingen (Nestor voor de RUG en Blackboard voor Hanze en Stenden). Ook de actuele Studentenstatuten zijn hierop te vinden.

BIJLAGE B Aanvullende afspraken Onderwijs-en Examenreglement t.b.v. Academische Opleiding Leraar Basisonderwijs 2017-2018

Vastgesteld in AOLB-stuurgroep van 24 april 2014, 2015-2016 & 2016-2017 onveranderd. Aangepast in AOLB-stuurgroep van 1 april 2017.

Het betreft hier afspraken die de Rijksuniversiteit Groningen, NHL Hogeschool, Hanzehogeschool Groningen en Stenden hogeschool hebben gemaakt met als doel voor alle AOLB-studenten zoveel mogelijk dezelfde regels te laten gelden. Voor onderwerpen die niet genoemd staan in deze afspraken, wordt verwezen naar het Onderwijs- en Examenreglement (OER) van de instellingen van inschrijving.
Waar in onderstaande afspraken gesproken wordt over de Examencommissie, dan wordt bedoeld de Examencommissie van de instelling die verantwoordelijk is voor het betreffende studieonderdeel. De betreffende Examencommissie brengt het verzoek zo nodig in ter bespreking in de Samengestelde Examencommissie en/of stelt de andere betrokken Examencommissies op de hoogte van haar besluit.
De volgende afspraken gelden voor alle studenten AOLB:

1. Participatie, aanwezigheidsplicht en voorbereid aanwezig zijn
Er zijn geen bepalingen aangaande participatie.

2. Aantal herkansingen/toetsgelegenheden
Er zijn voor elk studieonderdeel twee toetsgelegenheden per studiejaar. In gevallen van overmacht kan de student een verzoek indienen bij de Examencommissie voor een extra kans.

3. Legitimatie tijdens een tentamen
De examinandus is verplicht op verzoek van of vanwege de Examencommissie, de examinator en/of surveillant te legitimeren door middel van zijn collegekaart en een ID.

4. Vaststelling en bekendmaking tentamenuitslag
a) De examinator(en) stel(en)t terstond na het afnemen van een mondeling tentamen de uitslag vast en reik(en)t de student een desbetreffende schriftelijke verklaring uit.
b) De examinator stelt de uitslag van een schriftelijk tentamen vast binnen 10 werkdagen na de dag waarop het is afgelegd, waarna het bekend gemaakt wordt aan de student.
c) Voor een op andere wijze dan mondeling of schriftelijk af te leggen tentamen, bijvoorbeeld een paper of werkstuk, ontvangt de student binnen 15 dagen de uitslag.

5. Inzage in toetsen
De student heeft recht op inzage tot 6 weken na de uitslag. 30 dagen na de uitslag is deze definitief.

6. Bewaartermijnen
De tentamens van de pabo-studieonderdelen worden 12 weken bewaard, die van de RUG vijf jaar.
De studenten moeten van elk ingeleverd werk een kopie bewaren.

7. Bezwarenprocedures en termijnen

Wanneer een student het niet eens is met de examinator, overlegt hij/zij dit eerst met de examinator zelf. Komt hij er niet uit, dan wendt hij/zij zich tot de studieadviseur en overlegt eventuele bezwaren. De student kan via de studieadviseur tegen een beslissing van de examinator binnen vier weken na deze beslissing (= dag dat de uitslag bekend is gemaakt) bezwaar maken bij de Examencommissie. Als de student het niet eens is met het besluit van de Examencommissie kan hij/zij zich wenden tot het College van Beroep voor de examens.

8. Vrijstelling

De Examencommissie kan de student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende examinator, vrijstelling verlenen voor een studieonderdeel, indien de student een qua inhoud en niveau gelijkwaardig studieonderdeel van een universitaire of hogere beroepsopleiding heeft voltooid.

9. Dubbel Bindend Studieadvies

Omdat de AOLB toe leidt naar 2 bachelordiploma's kent de opleiding een dubbele BSA (Bindend Studieadvies): een BSA vanuit de RUG en een BSA vanuit de Pabo-instelling van inschrijving (Stenden of Hanze).

Voor het AOLB-cohort van het studiejaar **2013-2014** gelden de volgende regels:

- voor het RUG-BSA blijft, vanwege het feit dat de RUG de AOLB als deeltijdstudie beschouwt, gelden dat de student 20 van de 30 RUG-EC[1] moet behalen,
- voor het Pabo-BSA moeten 48 van de 60 EC uit het eerste jaar zijn behaald. Binnen de 48 behaalde EC moeten alle EC in de praktijklijn (de stages) behaald zijn. In het eerste jaar moet de student ook de entreetoets(en) die voor het betreffende cohort verplicht zijn voor alle Pabo-studenten gehaald hebben.

Vanaf het AOLB-cohort van het studiejaar **2014-2015** gelden de volgende regels:

- de BSA-norm voor het RUG is 20 van de 25 RUG-EC[1] uit het eerste jaar,
- de BSA-norm voor de Pabo is 48 van de 60 EC uit het eerste jaar. Binnen de 48 behaalde EC moeten alle EC in de praktijklijn (de stages) behaald zijn. In het eerste jaar moet de student ook de entreetoets(en) die voor het betreffende cohort verplicht zijn voor alle Pabo-studenten gehaald hebben.

De student moet bij beide instellingen waarbij hij/zij is ingeschreven de BSA-norm halen om door te mogen studeren aan de AOLB. Als een student bij een van beide of beide instellingen de norm niet haalt dan gelden de volgende regels:

- De student haalt wel de Pabo-norm maar niet de RUG-norm: in overleg met de examencommissie van de eigen Pabo kan de student de opleiding voortzetten op de reguliere Pabo. De student mag zich de eerste twee jaar niet inschrijven bij de opleiding PW.
- De student haalt wel de AOLB-RUG-norm, maar niet de Pabo-norm: hoewel de student formeel niet voldoet aan de BSA-norm voor de PW-opleiding mag de student zich wel inschrijven voor de opleiding PW maar moet in het eerste jaar beginnen. De student mag zich niet bij de eigen reguliere Pabo inschrijven (de geldigheid hiervan verschilt per opleiding, zie hiervoor het OER van de opleiding).

- De student haalt de norm voor beide instellingen niet: de student mag zich niet inschrijven bij de eigen reguliere Pabo of bij PW (de geldigheid hiervan verschilt per opleiding, zie hiervoor het OER van de opleiding).

10. Propedeuse

Omdat de AOLB toe leidt naar 2 bachelordiploma's kent de opleiding ook 2 propedeuses: een propedeuse voor Pedagogische Wetenschappen (PW) van de RUG en een Pabo-propedeuse van Stenden of Hanze.

10a. Propedeuse Pabo

Vanaf het cohort van het studiejaar 2012-2013 geldt dat studenten de 60 EC gehaald moeten hebben uit het 1e jaar (dwz alle EC van de Pabo-studieonderdelen en de RUG-studieonderdelen uit het 1e jaar) evenals de entreetoets(en) die voor het betreffende cohort verplicht zijn voor alle Pabo-studenten.

10b. Propedeuse RUG-PW

Om in aanmerking te komen voor de PW-propedeuse van de RUG moet de student 60 academische EC behaald hebben. De student kan op z'n vroegst na 1,5 jaar de PW-propedeuse halen. In het 1e jaar (cohort 2012-2013 en 2013-2014) kan de student 47 academische EC halen uit de RUG-studieonderdelen en de verzwaarde Pabo-studieonderdelen. In het 2e jaar moeten dan nog 13 academische EC behaald worden uit de volgende studieonderdelen:

- Ontwikkelings- en onderwijspsychologie 2 — 6 EC
- Inleiding Orthopedagogiek — 3 EC
- M&T: gespreks- en interviewpracticum — 4 EC

In het 1e jaar (cohort 2014-2015 en later) kan de student 45 academische EC halen uit de RUG-studieonderdelen en de verzwaarde Pabo-studieonderdelen. Daarna moeten dan nog 15 academische EC behaald worden uit de volgende studieonderdelen:

- Ontwikkelings- en onderwijspsychologie 2 — 5 EC
- Methoden en technieken van Onderzoek 1 — 5 EC
- Statistische modellen 1 — 5 EC

BIJLAGE C Landelijk Uitstroomprofiel Academische Pabo

Uitstroomprofiel Academische Pabo

Inleiding
Basis van het uitstroomprofiel van de Academische Pabo is de dubbele oriëntatie: wetenschappelijk en beroepsgericht. Deze dubbele oriëntatie is in de opleiding van start tot eind verweven en wordt gelijktijdig gerealiseerd. De wetenschappelijk georiënteerde leerkracht die wordt opgeleid in de academische Pabo is vanuit twee perspectieven aan het werk: uitvoerend op basis van wetenschappelijke inzichten en die uitvoering onderzoekend met behulp van wetenschappelijk verantwoorde onderzoeksmethoden gericht op optimalisering van de praktijk. Onderstaand profiel wordt door alle opleidingen van het netwerk gedeeld. Lokaal kunnen er elementen aan toegevoegd worden.

Algemeen profiel
De afgestudeerde van de academische pabo heeft een academisch werk- en denkniveau en combineert dit met beroepsgerichte competenties. Het doel van de opleiding is dat de afgestudeerden in staat zijn in de volle omvang van de dagelijkse praktijk te functioneren als leerkracht (zowel met kinderen in de klas, met collega's in de school, met ouders in de wijk enz.) en daarbij een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling en verbetering van de praktijk van het primair onderwijs op basis van de integratie van wetenschappelijke kennis, praktijkkennis en eigen ervaring.

Specificatie eindtermen

Kennis en inzicht	• beschikken over een brede vakinhoudelijke (ook schoolvakken), pedagogische, leer- en ontwikkelingspsychologische en vakdidactische en onderzoeksmethodologische kennisbasis
Toepassen van kennis en inzicht	• zijn in staat om inhoudelijk, pedagogisch en didactisch adequaat te handelen in de volle breedte van het leraarsberoep op basis van relevante wetenschappelijke kennis, praktijkkennis en eigen ervaring • kunnen zo nodig hun handelen bijsturen en bijdragen aan de verbetering van het vak van leerkracht op basis van relevante kennis • zijn in staat om onderzoek op wetenschappelijk bachelorniveau op te zetten en uit te voeren om de onderwijspraktijk te verbeteren • zijn in staat een voortrekkersrol te vervullen bij de schoolontwikkeling door de in de opleiding verworven kennis en vaardigheden te delen met collega-leerkrachten en in te zetten voor de verbetering van het onderwijs
Oordeelsvorming	• kunnen op basis van wetenschappelijke kennis en ethische en normatieve overwegingen kritisch en analytisch nadenken over problemen die ze tegenkomen (bij individuele kinderen, in de klas, bij de instructie, in de schoolorganisatie, in de maatschappelijke omgeving) • kunnen nadenken over de ontwikkeling van het vak van leraar • kunnen op grond van bovenstaande tot oordeelsvorming komen en hier hun professionele handelen baseren
Communicatie	• kunnen door onderzoek verworven kennis via (vak)publicaties delen met onderwijsprofessionals en andere betrokkenen binnen en buiten de eigen school
Leervaardigheden	• kunnen werken aan de eigen academische en professionele ontwikkeling (inclusief het verdiepen en actualiseren van hun kennis en de benutting daarvan) op basis van wetenschappelijke kennis, praktijkkennis en ervaring

Specificatie attituden

Afgestudeerden

- willen de ontwikkeling van kinderen optimaliseren en zichzelf levenlang ontwikkelen
- zijn nieuwsgierig naar alles wat met leren, ontwikkelen, innoveren, de school, samenleving en de rol die ze daarin kunnen vervullen
- willen opvoeding, ontwikkeling en onderwijs begrijpen en verklaren door middel van theorie en onderzoek
- streven bij het doorgronden en beïnvloeden van opvoeding, ontwikkeling en onderwijs naar een balans tussen betrokkenheid en distantie

BIJLAGE D Afspraken m.b.t. het volgen van vakken in het buitenland

Contactpersoon: Hanke Korpershoek (h.korpershoek@rug.nl)

Ingangsdatum: 1-9-2013, geaccordeerd door de samengestelde examencommissie op 5-12-2012.
Aangepast n.a.v. bijeenkomst samengestelde examencommissie op 16-6-2016.

De AOLB kent met ingang van 2013-2014 geen minor-periode waarin studenten een vrije keuze hebben voor het volgen van vakken in binnen- of buitenland. Wel blijft het mogelijk om in deze periode (1e semester van jaar 3[2]) elders vakken te volgen mits deze vakken inhoudelijk gelijkwaardig zijn aan het programma dat in diezelfde periode aan de AOLB wordt aangeboden. De student moet daarvoor toestemming van de examencommissie van de Pabo waar hij/zij staat ingeschreven krijgen en van de examencommissie van de RUG. De beide examencommissies toetsen het plan dat de student moet indienen op gelijkwaardigheid. Om naar het buitenland te mogen gaan is bovendien een aantal voorwaarden gedefinieerd op het gebied van studievoortgang. Hierna komt achtereenvolgens aan de orde welke voorwaarden zijn gedefinieerd, aan welke eisen het vervangende programma moet voldoen en hoe de praktische gang van zaken is.

1 Voorwaarden

Om naar het buitenland te mogen gaan moet de student alle EC's uit jaar 1 en het eerste semester van jaar 2 - en daarmee zowel de Pabo-propedeuse als de RUG-propedeuse - behaald hebben.

2 Inhoud van het vervangende programma

In het vaste programma van de AOLB worden in deze periode (vanaf 2016-2017) de volgende vakken aangeboden: Zorg voor leren en Gedrag in de klas. In Ocasys is in meer detail aangegeven wat de inhoud van die vakken is, die ook in het vervangende programma moet worden aangeboden. In het AOLB-programma wordt ook een stage gelopen van 5 EC. Ter vervanging daarvan moet de student in het buitenland in ieder geval ervaring opdoen op een (internationale) basisschool. Als dat mogelijk is (ivm de taal) kan de student les geven, maar dat kan ook in de vorm van andere activiteiten met leerlingen.
In samenwerking met de medewerkers van de RUG en de Pabo's is met een aantal buitenlandse universiteiten een programma samengesteld dat voldoet aan de inhoudelijke voorwaarden.

3 Praktische gang van zaken

Een student die belangstelling heeft voor het volgen van vakken in het buitenland neemt contact op met Alette Arendshorst, de studieadviseur van de AOLB. Zij ondersteunt de student bij het maken van keuzes en de praktische handelingen.
De student dient voor beide examencommissies een formulier in te vullen waarop het vervangende programma wordt toegelicht (via Nestor/Blackboard te downloaden onder de kop Examencommissie) en dat in te leveren (uiterlijk 1 juni) bij de betreffende examencommissie die daarop een besluit neemt. Voldoet de student op dat moment nog niet aan de voorwaarden die genoemd zijn onder 1 dan is dit een voorlopig besluit tot het moment dat de student aan de voorwaarden voldoet.

[2] De student kan ook in het 2e semester van jaar 3 of het 2e semester van jaar 4 naar het buitenland, vanwege de LIO-stage in het 1e semester van jaar 4 is die periode uitgesloten. 'Vaste' vervangende programma's worden alleen aangeboden in het 1e semester van jaar 3. Wil een student in periode 3.2 of 4.2 dan zal hij/zij zelf een gelijkwaardig vervangend programma samen moeten stellen, zo nodig met hulp van de studieadviseur. Een student mag nooit meer dan 90 EC van de studiepunten in het buitenland behalen.

BIJLAGE E Criteria voor de LIO-stage

Voor de LIO-stage gelden de volgende afspraken:

Algemeen

1. De LIO-stage heeft de vorm van een blokstage in periode 1a en 1b en deze perioden worden geen vakken aangeboden.
2. De AOLB-student mag geen stage lopen op een school waar in jaar 3 een stage is gelopen (tenzij het een grote school met meerdere locaties betreft, waarbij op een andere locatie de LIO-stage wordt gelopen, bij andere leerlingen en een andere mentor), er mag geen stage worden gelopen in het (V)SO, wel in SBaO (na overleg met de SSLB-er van jaar 3 en nadat de student zich daarop heeft georiënteerd door minimaal een dag meegelopen te hebben op een SBaO-school of in jaar 3 op een SBaO-school stage gelopen te hebben (verschillende afspraken over SBaO per Pabo).
3. De stageschool dient in Nederland te zijn, maar niet perse in Noord-Nederland, overzeese gebieden zijn uitgesloten.
4. De stage start in de eerste basisschoolweek, tenzij er zwaarwegende redenen voor de student of de basisschool zijn om in de eerste collegeweek te beginnen, en loopt 20 weken door.
5. De student geeft in ieder geval 5 aaneengesloten dagdelen les aan de groep en is daarnaast nog zeker 2 dagdelen op de stageschool aanwezig (in overleg met de mentor).
6. De eerste 3 weken is de mentor in de groep aanwezig, daarna niet meer.
7. Naast het lesgeven werkt de student aan een aantal opdrachten die ervoor zorgen dat de studenten het werk in de volle breedte van het beroep meemaken. De opdrachten concentreren zich op een aantal (4) 'kenmerkende situaties' zoals een vakdidactisch probleem, het differentiëren in de groep, enz. en zijn afkomstig van vakdocenten die in jaar 1, 2 en 3 een vak hebben gegeven. De SSLB-ers zijn verantwoordelijk voor de beoordeling van de kenmerkende situaties en kunnen daarvoor een vakdocent inschakelen. Drie kenmerkende situaties zijn voorgeschreven, een kan door de student zelf worden aangedragen. Door in de kenmerkende situatie evidence-based te werken kan een student aantonen startbekwaam te zijn voor het beroep.

Het zoeken en vinden van een stage-school

8. Scholen melden LIO-vacatures aan op de manier die bij Hanze/NHL/Stenden gebruikelijk is (in maart/april). De Pabo's benaderen daarvoor alle basisscholen in hun eigen voedingsgebied.
9. De AOLB-studenten kunnen (vanaf hetzelfde moment als de reguliere Pabo-studenten=voorjaar van voorgaande collegejaar) via de voor de Pabo's reguliere kanalen (Hanze/NHL: Blackboard, Stenden: ELO) de vacatures inzien en uitkiezen en daarop solliciteren onder de voor de Pabo's geldende voorwaarden.
10. De studenten solliciteren zelf naar een van de aangeboden LIO-stageplaatsen. Afhankelijk van de stageschool vindt er een gesprek en/of een proefles plaats.
11. Wil een student een LIO-stage lopen buiten het voedingsgebied van de eigen Pabo, dan mag de student zelf een school benaderen. De student moet daarvoor wel **eerst** contact opnemen met het stagebureau van de eigen Pabo (zie 2.3 van de studiegids of nestor voor actuele contactgegevens).
12. De student is er zelf verantwoordelijk voor om voor de zomervakantie een stageschool te hebben. In bepaalde gevallen kan de stagecoördinator van de 'eigen' Pabo (de Pabo waarbij de betreffende stageschool zich heeft gemeld/de Pabo waarbij de student in een SSLB-groep zit) of de LIO-coördinator van de AOLB (Aletta Modderman) bemiddelen. Aan het solliciteren en het maken van een werkplan voor de LIO-stage wordt aandacht besteed in de SSLB in jaar 3 en in de workshopweek.

Voorwaarden voor solliciteren en starten van de LIO-stage

13. De AOLB-student mag solliciteren als op het moment van solliciteren (voorjaar van voorgaande collegejaar) 2 propedeuses behaald zijn, alle voorgaande stages voldoende zijn afgerond en de student in het totaal 135 EC heeft behaald. De SSLB-er van het 3^{e} jaar geeft de student daarvoor

schriftelijk toestemming, de student neemt daarvoor zelf een uitdraai van Progress mee naar de SSLB-er en kan de schriftelijke toestemming meesturen met de sollicitatiebrief zodat de potentiële stageschool weet dat de student 'op koers' ligt.
14. De AOLB-student mag aan de LIO-stage beginnen als 2 propedeuses behaald zijn, alle voorgaande stages voldoende zijn afgerond, alle studieonderdelen die door de Pabo worden verzorgd (inclusief de Kennisbasistoetsen) zijn afgerond, alle RUG-vakken van jaar 1 en 2 zijn afgerond en in het totaal 168 EC zijn behaald (dit betekent dat er 12 EC uit de RUG-vakken uit jaar 3 nog niet behaald hoeft te zijn op het moment dat de stage begint). Alleen wanneer aan deze criteria is voldaan kan de student in Progress ingeschreven worden voor de LIO-stage (vanaf collegejaar 2015-2016). Kan de student niet ingeschreven worden, dan kan dus ook niet met de LIO-stage worden begonnen.
15. Voldoet de student niet aan deze voorwaarden dan moet de student in periode 1a en 1b de onderdelen die nog niet behaald zijn inhalen, in periode 2a en 2b het reguliere AOLB-programma volgen en in periode 1a en 1b van het 5^{e} studiejaar de LIO-stage lopen. Dit betekent dus een half jaar uitloop.
16. Voor aanvang van de stage heeft de student zijn/haar werkplan met leerdoelen opgesteld en een contract ondertekend (zowel bij een betaalde als een onbetaalde stage).

BIJLAGE F Overgangsregeling bachelor 4 AOLB 2017-2018

Overgangsregeling bestemd voor studenten uit cohort 2013-2014 of eerder

Herkansingen van vakken uit Bachelor 4 Pedagogische Wetenschappen

Omdat er veranderingen plaats gaan vinden in het programma van bachelor jaar 4 2017-2018 wordt er voor studenten die in 2016-2017 een vierdejaars vak niet gehaald hebben herkansingen aangeboden (2 kansen). De vakken bachelor 4 2016-2017 en 2017-2018 staan in onderstaande tabel. Voor sommige vakken doen de herkansers gewoon mee met het nieuwe tentamen voor andere vakken wordt een apart tentamen aangeboden, omdat het vak teveel veranderd is of omdat het helemaal uit jaar 4 is verdwenen.

Wat moet je doen om aan het tentamen mee te kunnen doen?

In Progress moet je je inschrijven voor het 'oude' vak waarvan je het tentamen nog niet hebt gehaald, met de namen en codes van vorig jaar (zie de tabel). Heb je dat nog niet gedaan en is de inschrijftermijn verlopen, neem dan contact op met de Onderwijsbalie GMW.

De tentamens van de oude vakken worden geroosterd samen met het equivalent, het nieuwe vak. Voor de meeste vakken kun je – om je kennis op te frissen – opnieuw de colleges volgen. Overleg even met de betreffende docent welke colleges wel/niet zinvol zijn.

In het geval je als student door de overgang naar 5 EC in je vierde jaar voor een vak maximaal 4 EC op je lijst te kort komt zijn vervangende opdrachten geregeld door de docent van het betreffende vak. Om je voor een dergelijke opdracht in te schrijven kies je in Progress voor een van de 'Caput'-vakken. Je kiest het Caput-vak dat in EC overeenkomt met het aantal punten dat je tekort komt. Voor meer informatie hierover kan je contact opnemen met je studieadviseur.

Let op: Als je je per abuis op de nieuwe code hebt ingeschreven voor een vak in plaats van op de oude code, terwijl de oude cursus minder EC bevat dan de nieuwe, dan loop je het risico in totaal te weinig EC (minder dan 180) geregistreerd te krijgen voor je bachelordiploma. Neem in dat geval z.s.m. contact op met de Onderwijsbalie GMW om je alsnog op de oude code in te schrijven.

OUD 2016-2017			NIEUW 2017-2018			
Code	Naam	EC	Code	Naam/Docent	EC	Periode
PABA-A401	Organisaties in beeld / J. van der Linden	4	PABA-A402	Onderwijs, organisaties en onderwijsverandering / J. van der Linden	5	2b
PABA5365	Kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappen / L. Korenberg & H. Grietens	4	PABA2059 (Bac2-PW)	*Geen equivalent in AOLB, schrijf je in voor de PW-cursus:* Kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappen / L. Korenberg & H. Grietens	5	2b
PABA3204	Onderwijs ontwerpen / J.W. Strijbos	6	PABA-A403	Onderwijs ontwerpen / J.W. Strijbos	5	2b
PABA3304	Effectiviteit van onderwijs en LLL / M.C. Opdenakker	6	PABA3312	Effectiviteit van onderwijs en levenslang leren / M.C. Opdenakker	5	2a (aanschuif)
	Nieuw in Ba4 (voorheen Statistiek 3)		PABA2058	Statistische Modellen 2 / W. Post	5	2a (aanschuif)

BIJLAGE G Stagebegeleiding, stagebeoordeling en herkansing stage

Stagebegeleiding en -beoordeling
De stagebegeleiding en -beoordeling wordt door verschillende personen uitgevoerd:
- de directe begeleiding door de mentor (of opleider in de school) op de basisschool;
- de indirecte begeleiding door de SSLB-er;
- de beoordeling door een onafhankelijke beoordelaar van de opleiding.

Twee keer per jaar word je in de stage bezocht door je eigen SSLB-er, twee keer door een beoordelaar. Allebei komen ze je in de les bezoeken. Je eigen SSLB-er (in periode 1a en 2a) doet kennis op van de schoolcontext, jouw functioneren, geeft je feedback en voert een begeleidingsgesprek over je voortgang. Aan het eind van periode 1a en 2a vraag je ook je mentor om de tussentijdse evaluatie in te vullen en met jou te bespreken. Dit vormt de input voor bespreking in SSLB-bijeenkomsten. Aan het begin van periode 1b en 2b presenteer je deze 'Tussentijdse evaluatie mentor' en je doelen voor die periodes aan je SSLB groep. De beoordelaar (in periode 1b en 2b) is een ander SSLB-er van de opleiding die na een lesbezoek in samenspraak met je mentor een oordeel geeft over je functioneren in de stage. De beoordelaar maakt daarbij gebruik van de competentielijst die jij en je mentor ook hebben ingevuld aan het begin van periode 1b en 2b en de lesvoorbereiding die jij vooraf bij de beoordelaar hebt ingeleverd. Deze beoordeling vat de beoordelaar samen op het stagebeoordelingsformulier. Je stage moet met minimaal een 5,5 worden beoordeeld.

Herkansing bij onvoldoende stage
Bij een onvoldoende stage heeft de student recht op een herkansing. Hiervoor is de volgende procedure afgesproken. De student gaat een aantal extra stagedagen naar de stageschool, waarin hij/zij werkt aan de indicatoren die als onvoldoende zijn beoordeeld. Het aantal en de invulling van de extra stagedagen worden vastgesteld in overleg tussen de SSLB-er, de stagebeoordelaar (d.w.z. een andere SSLB-er), de stageschool en de student. Een herkansing van semester 1 wordt gedaan in hetzelfde semester of aan het begin van semester 2. Een herkansing bij onvoldoende voor de stage van semester 2 vindt plaats in datzelfde semester. Hierbij is het van belang dat de stagebeoordeling ruim voor het eind van semester 2 plaatsvindt, zodat er voldoende mogelijkheden zijn om na de beoordeling extra stagedagen in te plannen. Bij een herkansing van de stage vindt opnieuw een integrale beoordeling van het functioneren in de stageschool plaats. Voor jaar 1 geldt: wanneer bij een herkansing de stage weer onvoldoende is, moet de student stoppen met de opleiding (BSA). Voor jaar 2/3 geldt: wanneer bij een herkansing de stage weer onvoldoende is, kan de stage in het volgende semester herkanst worden.

Voor jaar 4 (LIO-stage) geldt: Afhankelijk van de situatie wordt besloten welk traject ingezet wordt. Als tijdens de LIO-stage blijkt dat de student moeite heeft met het zelfstandig functioneren als leerkracht in de stagegroep en er geen verbetering zichtbaar is, kan de LIO-stage gestopt worden. Als dit aan het begin van de LIO-periode is, wordt er zo mogelijk gezocht naar een andere stageschool. Als de LIO-stage halverwege of later gestopt wordt, krijgt de student een herkansing in het volgend studiejaar. Als aan het eind van de LIO-stage blijkt dat de student toch nog op een aantal indicatoren onvoldoende scoort, gaat de student een aantal extra stagedagen naar de stageschool, waarin hij/zij werkt aan de indicatoren die als onvoldoende zijn beoordeeld. Het aantal en de invulling van de extra stagedagen wordt vastgesteld in overleg tussen de SSLB-er, de stageschool en de student. Wanneer bij een herkansing de stage weer onvoldoende is, kan de stage pas in het volgende studiejaar herkanst worden.

Beoordeling portfolio
Je toont aan het eind van ieder semester (1b en 2b) met behulp van **een portfolio** aan dat je hebt gewerkt aan de doelen van de stage en SSLB en aan het verwerven van de competenties en bewijst hoever je daarbij gevorderd bent. Je portfolio onderbouw je met voorbeelden en bewijzen, bijvoorbeeld ingevulde lesformulieren, feedback van je mentor en werk van leerlingen. Halverwege het semester (aan het eind van 1a en 2a) maak je voor jezelf een **tussentijdse evaluatie** waarin je reflecteert op de praktijk en op jouw functioneren met behulp van de wetenschappelijke literatuur. Het portfolio wordt beoordeeld door je eigen SSLB-er aan de hand van het beoordelingsformulier. Indien gewenst kan hierover een gesprek plaatsvinden tussen de SSLB-er en de student. De EC worden per semester toegekend als het portfolio voldoende is en alle stagedagen in de beide periodes aantoonbaar zijn gelopen; in periodes 1b en 2b geldt bovendien dat de stagebeoordeling voldoende moet zijn. Bij een onvoldoende portfolio heeft de student recht op een herkansing. Voor jaar 1 geldt: wanneer bij een herkansing het portfolio weer onvoldoende is, moet de student stoppen met de opleiding (BSA).

BIJLAGE H Wijzigingen

- wijziging vakcode Bachelorwerkstuk (15-08-17)
- aanvullen docentgegevens (05-09-17)